

νότιο Πήλιο η γοητεία

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΘΕΟΦΙΛΟΣ Δ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ : ANNA A. ΚΑΛΑΪΤΖΗ

της εξερεύνησης





Χάρτης Πηλίου των Road Editions



ΠΡΟΛΟΓΟΣ



ρωτογνώρισα το Πήλιο σε μια γυμνασιακή εκδρομή στις αρχές της δεκαετίας του '60. Με μια αρχαία YASHICA -συλλεκτικό κομμάτι πια -, χωρίς φωτόμετρα και ηλεκτρονικά καλούδια, προσπαθούσα ν' αποτυπώσω, σε ασπρόμαυρο τότε φύλι, τη συγκλοπιστική αρχιτεκτονική των πηλιορείτικων χωριών και την ομορφιά της φύσης. Από τότε επισκέφθηκα πολλές φορές το Πήλιο, δεν μπορώ να τις μετρήσω. Πίστευα πως ήξερα το Πήλιο, έτσι όπως καλόπιστα πιστεύει ότι το ξέρει, κάθε άνθρωπος που τριγύρισε στα διάσημα χωριά του, κολύπησε στις πιο γνωστές ακτές του ή κινήθηκε στο μεγαλύτερο τμήμα του ασφαλισμένου του δικτύου.

Χρόνια ολάκαιρα διατηρούσα αυτή την ψευδαίσθηση, ώσπου πρόσφατα συναντήθηκα με τον **Κυριάκο Παπαγεωργίου**. Είναι αλήθεια, ότι άργησε πολύ να γίνει αυτή η συνάντηση, **κάποιοι άνθρωποι πρέπει να βρίσκονται νορτίερα**. Διηγόρος στο Βόλο αυτός, ταξιδευτής για χρόνια σ' όλη την Ελλάδα, ήξερε το περιοδικό απ' το πρώτο κιόλας τεύχος. Κάποτε το αποφάσισε, βγήκε από την ανωνυμία του απλού αναγνώστη κι ήθελε να με συναντήσει.

-Θέλω να σου γνωρίσω το Πήλιο με τη ματιά του πραγματικού ταξιδευτή, έτσι που ποτέ δεν το φαντάστηκες, μου είπε.

Μου φάνηκε υπερβολικός και ίσως λίγο υπερφίαλος ο λόγος του, τότε δεν τον ήξερα ακόμα. Ωστόσο δέχτηκα την πρόκληση και πήγα μαζί του ως το Πήλιο.

Σήμερα μπορώ αβίαστα να πω, πως χάρη στον Κυριάκο, ξαναρχίζουμε κι εμείς να μαθαίνουμε το Πήλιο, αργά κι υπομονετικά, με προσοχή στην κάθε λεπτομέρεια. Μακάρι να μας έχει ο Θεός γερούς, να ολοκληρώσουμε το έργο μας



ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΓΑΣΗΤΙΚΟ ΣΤΟ Β. ΑΙΓΑΙΟ

Είμαι αρχές του Απριλίου ακόμα, μα η ζέση το απομεσήμερο είναι αισθητή. Σ' αυτό συμβάλλει και η υψηλή αραυή νέφωση, που κάνει την ατμόσφαιρα πνιγηρή, γεμάτη ηλεκτρισμό και υγρασία. Μια τέτοια ώρα - δυστυχώς - επιλέγει ο Κυριάκος, για την πρώτη μας προσέγγιση στο Πήλιο. Καθώς το αυτοκίνητο κατεβαίνει τις αλλεπάλληλες στροφές της Μηλίνας, έχω την κρυφή ελπίδα, πως έχει επιλέξει κάποια απ' τις γνωστές, ονειρευμένες παραλίες. Σταματάει πράγματι έξω απ' το χωριό, αντί όμως να στραφεί στην παραλία κατευθύνεται προς το βουνό.

-Θα βαδίσουμε για λίγο ένα μονοπάτι, θέλω κάτι να σας δείξω, αιτιολογεί την απόφασή του να προτιμήσει τη στεριά. Αν έχετε νερό, πάρετε το μαζί σας.

Ανακαλώ αμέσως τις παλιές πεζοπορικές μου εμπειρίες. Ποτέ χωρίς λόγο δεν παίρνει μαζί του νερό ένας πεζοπόρος. Μοναδικός τέτοιος λόγος είναι η αντιμετώπιση της δίψας, που πάντα οφείλεται στην εφίδρωση, μετά από αρετό και επίτονο βάδισμα. Τι έχει άραγε στο νου του ο Κυριάκος;

Τα πρώτα 300-400 περίπου μέτρα είναι ευχάριστα. Ο χωματόδρομος ανάμεσα στα αιωνόβια ελιόδεντρα είναι ομαλός, άφθονα ανοιξιιάτικα λουλούδια σκεπάζουν τις πλαγιές του ελαιώνα, που και που μας προσπατεύει ευεργετική σκιά. Κάποια στιγμή ο ευχάριστος περίπατος τελειώνει, μπαίνει ο Κυριάκος σ' ένα μονοπάτι. Στενό κι ανηφορικό, κάποτε κατοτράχαλο, διασχίζει μια πλαγιά κατάφυτη από ανθισμένα ρείκια, σχίνα, κουμαριές και πουρνάρια. Η βλάστηση είναι τόσο πυκνή, που σε πολλά σημεία οι θάμνοι ενώνονται μεταξύ τους, περνάμε ανάμεσά τους με μεγάλη δυσκολία.

-Μήπως αντί για νερό θα' πρεπε να πάρω μαζί μου το τσεκούρι; ρωτάω τον Κυριάκο.

-Έχει πάψει από καιρό να χρησιμοποιείται, σε λίγα χρόνια θα κλείσει οριστικά, αποφαίνεται με απογοήτευση ο φίλος μας.

-Εκτός αν το διασχίζουμε εμείς μια φορά την εβδομάδα, συμπληρώνω. Παρεμπιπτόντως, που μας οδηγεί αυτό το μονοπάτι;

-Αυτή είναι η μικρή μου έκπληξη για σας, λέει χαμογελώντας ο Κυριάκος. Το μόνο που μπορώ αυτή τη στιγμή να σας αποκαλύψω είναι, ότι σε λίγη ώρα τα μάτια σας θ' αντικρίσουν το Β. Αιγαίο.





Στα λιβάδια της Αργαλαστής

ΦΩΤ. Θ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ



Ο κόλπος της Χοντρής Άμμου από ψηλά,
ένα θέαμα αξεπέραστης ομορφιάς.



Ξεδιπλώνω τον χώρο της μεγάλης κλίμακας (1: 50000) της ROAD για το Πήλιο και για πρώτη φορά συνειδητοποιώ που περίπου βρισκόμαστε και που θέλουμε να πάμε. "Ο άνθρωπος είναι τρελός", σκέφτομαι με απόγνωση. "Το χειρότερο είναι, ότι άργησα να το καταλάβω". Την ίδια άποψη φαίνεται πως έχει και η Άννα, αν κρίνω από την έκφρασή της. Προτιμάμε ωστόσο να μην διατυπώσουμε μεγαλόφωνα τις σκέψεις μας και συνεχίζουμε ν' ανοίγουμε δρόμο, ανάμεσα στα ρείκια, τις κουμαριές και τα πουρνάρια. Ίδρωτας και δίψα, το παγούρι αποδεικνύεται πολύτιμο, όλο και συχνότερα καταφεύγουμε στις υπηρεσίες του. Αυτό τουλάχιστον το χρωστάμε στον Κυριάκο, οφείλουμε να του το αναγνωρίσουμε.

45 περίπου λεπτά απ' τη στιγμή που ξεκινήσαμε, η ζούγκλα αραιώνει, οι κλίσεις ομαλοποιούνται, εμφανίζεται μπροστά μας ένας ελαιώνας.

-Αυτό ήταν, φτάσαμε!, φωνάζει τριάντα μέτρα μπροστά μας ο Κυριάκος.

Ψάχνω γύρω μου μήπως μου ξέφυγε κάτι συγκλονιστικό αλλά δεν βλέπω τίποτε, ο ορίζοντας είναι κλειστός από ελιόδεντρα και θάμνους.

-Που φτάσαμε Κυριάκο; ρωτάω με απογοήτευση. Που είναι το Βόρειο Αιγαίο;

-Να εδώ, λίγο πιο κάτω, μερικά λεπτά ακόμη. Μας περιμένει να φτάσουμε κοντά του, βαδίζουμε άλλο ένα δεκάλεπτο και ξαφνικά ο Κυριάκος σταματάει.

-Μια θεομή παρακλήση πωρ προχωρήσουμε. Προσθεθείτε μου, πως δεν θα σηκώσετε τα μάτια σας από το έδαφος, παρά μόνο τη στιγμή ακριβώς που θα σας πω. Υπάρχει λόγος που επιμένω.

Αρκετά εκνευρισμένοι, κουνάμε καταφατικά τα κεφάλια μας. Αρχίζουμε ν' ακολουθούμε τα βήματά του με τα μάτια προσηλωμένα στο έδαφος. Πενήντα μέτρα πιο κάτω το μονοπάτι αρχίζει ν' αποκτά μια κατηφορική κλίση και κάποια στιγμή ο φίλος μας σταματάει για άλλη μια φορά.

-Και τώρα μπορείτε να σηκώσετε τα μάτια σας. Το Βόρειο Αιγαίο σας καλωσορίζει!

Σηκώνουμε τα κεφάλια μας και... αντικρίζουμε το χάος. Πέντε μέτρα μπροστά μας το έδαφος σταματάει απότομα. Οι συμπαγείς ασβεστολιθικοί βράχοι κόβονται κατακόρυφα και σχηματίζουν έναν συγκλονιστικό γκρεμό βάθους 200 μέτρων. Στο τέρας της φοβερής αυτής εδαφικής κλίσης το βλέμμα ηρεμεί. Ένας απίστευτα θεαματικός κόλπος απλώ-

νεται μπροστά μας, καλύπτει όλο το οπτικό μας πεδίο με την μεγαλόπρεπη καμπύλη του. Και στο βάθος, ως εκεί που φτάνει το μάτι, εκτείνεται η βαθυγάλανη απεραντοσύνη του Αιγαίου, που διακόπτεται στον ορίζοντα απ' τα βόρεια παράλια της Εύβοιας. Απομένουμε ακίνητοι, σαν απολιθωμένοι. Το θέαμα ξεπερνά κάθε φαντασία μας, κάθε αντίστοιχη προηγούμενη εμπειρία.

-Είναι απίστευτο!, καταφέρνουμε κάποτε να αρθρώσουμε. Δίπλα μας ο Κυριάκος γελάει ολόκληρος απ' τη χαρά του.

-Ελάτε τώρα μαζί μου προσεκτικά, ως το χέλιος του γκρεμού, στο αγαπημένο μου σημείο. Εκεί θα ρεμβάσουμε όση ώρα θέλουμε, όπως τόσες φορές έχω κάνει έως τώρα, άλλοτε με παρέα και άλλοτε ολομόναχος.

Προσέχοντας κάθε μας βήμα διανύουμε τα τελευταία τρία-τέσσερα μέτρα, ως την άκρη του γκρεμού. Εκεί, το σοφό χέρι της φύσης έχει δημιουργήσει μέσα στο βράχο μια φυσική αγκαλιά, ορθάνοιχτη στη θέα αλλά ασφαλέστατη και προφυλαγμένη απ' τον αέρα, που φυσάει πάντα εδώ πάνω. Μέσα σε δευτερόλεπτα η κούραση κι ο ιδρώτας εξαφανίζονται, τα μίζερα παράπονα ξεχνιούνται. Δεν ξέρουμε τι πιο πολύ να απολαύσουμε, την αριότητα του γκρεμού ή τη γαλήνη του Αιγαίου. Η ησυχία είναι εξωπραγματική, κανένας ήχος, καμιά πηγή θορύβου δεν φτάνει ως τ' αυτιά μας.

-Αν κάποτε αξιωθούμε να έρθουμε στη Χοντρή Άμμο το χειμώνα με νοτιά, τίποτε δεν θα ναι όπως σήμερα, λέει ο Κυριάκος. Το μονογκρητό της θάλασσας, έτσι όπως ξεσπάει στα βότσαλα του κόλπου, δεν μοιάζει με κανένα άλλο ήχο. Σφυρίζει ο νοτιάς σαν τέρας μυθικό, πέφτει με τόση ορμή σε τούτη δω την αγκαλιά του βράχου, που περιμένεις από στιγμή σε στιγμή να την ξεριζώσει. Κάποτε κινεί τις στιγμές προέπει να τις ζήσετε.

-Σκέφτηκες ποτέ Κυριάκο να περάσεις μια νύχτα εδώ πάνω;

-Πολλές φορές αλλά δεν έτυχε. Τώρα που μου το πες όμως με γέμισες χαρά, ξέρω καλά, πως ο τόπος σου αρέσει.

Φεύγει αργά ο ήλιος πάνω απ' την κορφή του Τισσαίου, συνεχίζει για τη Δύση, πέρα μακριά, στην αγκαλιά του Παγασητικού. Βαθαίνει το γαλάζιο στο Αιγαίο, χάνει το αεράκι τη ζωντάνια του, ο κόλπος γαληνεύει περισσότερο. Πέφτουν οι πρώτες σκιές στ' άσπρα του βότσαλα και του σκουραίνουν. Κι εμείς, καθισμένοι κοντά και συντροφικά στην αγκαλιά του βράχου, απομένουμε ώρα πολλή, ήρεμοι, γαληνεμένοι, μέσα στο φως του δειλινού,



Το θεαματικότερο ακρωτήριο της Σηπιάδος είναι η ανατολικότερη απόληξη των παραλίων του Πηλίου και ένα από τα πλησιέστερα σημεία προς τη Σκιάθο.

του πρώτου μας δειλινού στο Πήλιο με τον φίλο μας Κυριάκο...

ΚΑΤΗΓΙΩΡΓΗΣ, Η ΠΡΩΤΗ ΓΝΩΡΙΜΙΑ

Aπό μια παράξενη σύμπτωση, κάθε φορά που διέσχίζα το Πήλιο με προσορισμό το νότιο τμήμα του, κατέληγα πάντα στο Τρίκερι και στο αντικρινό ομώνυμο νησάκι. Βαθιά ερωτευμένος με την ομορφιά και τη γαλήνη του μικρού αυτού νησιωτικού παράδεισου, έμενα πιστός στις προτιμήσεις μου ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του '70. Μερικές φορές σταματούσα στο Χόρτο και στη Μηλίνα, ποτέ όμως δεν είχε τύχει να ξεστρατίσω προς τα νοτιοανατολικά παράλια. Χωρίς ιδιαίτερο λόγο οι πινακίδες μετά την Αργαλαστή, "Λαύκος", "Προμύρι", "Πλατανιάς", "Κατηγορήσης", μ' άφηναν αδιάφορο ή, στην καλύτερη περίπτωση, με παρακινούσαν μόνο στιγμιαία.

-Απόψε όμως θα ξεχάσουμε το Τρίκερι, μας λέει ο Κυριάκος. Είν' ένα μικρό χωριό, ο Κατηγορήσης. Εκεί στο ταβερνάκι "ΑΡΕΤΗ" του φίλου μου Σταμούλη, προτείνω να γιορτάσουμε την πρώτη μέρα σας στο Πήλιο μαζί μου.

Με νωπές ακόμα τις αναμνήσεις από τις σπάνιες στιγμές που ζήσαμε στην Χοντρή Άμμο, ανηφορίζουμε τις στροφές της Μηλίνας για τον Λαύκο και αμέσως μετά για το **Προμύρι**. Αγνωστη διαδρομή, ημιορεινή, με εντυπωσιακή βλάστηση και μακρινή θέα στο Αιγαίο και στη Σκιάθο. Το πέσιμο της νύχτας μας βρίσκει να κατηφορίζουμε τις στροφές του Προμυριού, να διασχίζουμε τον μικρό οικισμό της Λύρης και να φτάνουμε στον Κατηγορήνη. Ύστερα από τόσο μεγάλη διαδρομή στο εσωτερικό του Πηλίου έχω ξαφνικά την αίσθηση, πως βρίσκομαι σε κάποιο μικρονήσι. Πριν προλάβουμε να δούμε τη θά-λασσα, νιώθουμε κιόλας τη δροσερή πνοή της, σαν νάμαστε στην άκρη ενός νησιού.

Ένας μικρός κολπίσκος είναι ο Κατηγιώργης, γύρω του χτισμένα μερικά σπίτια και στην ακροθαλασσιά δυο ταβερνάκια. Αρκετές ψαρόβαρκες λικνίζονται ελαφρά στο βραδινό αεράκι, σημάδι πως η περιοχή πρέπει νάναι ένας καλός ψαρότοπος. Από τα πρώτα κιόλας λεπτά ο Κατηγιώργης μας κερδίζει, μοιάζει σαν μακρινό, ξεχασμένο καταφύγιο για τον άνθρωπο της πόλης, που ψάχνει απεγνωσμένα να βρει λίγη γαλήνη.

Οι αποστάσεις με μερικά βήματα εκμηδενίζονται. Το ταβερνάκι του Σταμούλη, φωλιασμένο στην άκρη του κολπίσκου, δεν απέχει παραπάνω από 50 μέτρα. Αν κι είναι νωρίς ακόμα, είναι γεμάτο με ψαράδες, που πίνουν το βραδινό τσιπουράκι τους. Μετά από τούσες

πως τούτη είναι μόνο η αρχή.

Η νύχτα προχωράει στον Κατηγιώργη. Στο ταβερνάκι του Σταμούλη οι ψαράδες ένας - ένας αραιώνουν, την άλλη μέρα θα ξυπνήσουν τα χαράματα. Κάποια στιγμή απομένουμε οι τρεις μας, δεν νιώθουμε πια ούτε ψύχρα ούτε υγρασία. Σ' αυτή την απόμακρη γωνιά του Πηλίου η ζέση απ' τις καρδιές μας είναι αρκετή.

Η ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΡΧΙΖΕΙ



Οι δυο κύριοι παράλιοι οικισμοί του Νοτιοανατολικού άκρου του Πηλίου είναι ο **Κατηγιώργης** και ο **Πλατανιάς** (ή Πλατανιά), με πολύ μεγαλύτερο τον



Ίχνη παλιάς, λιθοδομής σε μια απότομη πλαγιά του ακρωτηρίου της Σηπιάδος. Μια ανασκαφή, που ποτέ δεν ολοκληρώθηκε.

Παραλία της Θεοτόκου, στα ριζά του όγκου του ακρωτηρίου της Σηπιάδος. (δεξιά)

ώρες στη φύση και στους ανοιχτούς ορίζοντες το εσωτερικό μάς φαίνεται στενό και πληκτικό. Καθόμαστε στο μπαλκονάκι και μά-λιστα στο πρώτο τραπεζάκι, δέκα μέτρα από τη θάλασσα. Ο Απρίλης όμως είναι ακόμα στην αρχή του, νιώθουμε αμέσως στα κορμιά μας την ψύχρα της νύχτας και την υγρασία.

-Μ' ένα τσιπουράκι θα νιώσουμε καλύτερα, λέει ο Κυριάκος.

Προβάλλει από την πόρτα ο **Σταμούλης**, χαμογελαστός και συμπαθητικότατος, με ευγένεια που είναι φυσική και όχι επίπλαστη. Θέτει στη διάθεσή μας τους παραδοσιακούς βολιώτικους τσιπουρομεζέδες, "κρίταμα" και "τσιτσιράβλα" με την πικάντικη γεύση τους, σουπιές και χταποδάκι κι ένα σωρό άλλες λιχουδιές. Τσουγκρίζουμε για πρώτη φορά στο Πήλιο τα ποτήρια με το φίλο μας, βγαίνουν οι ευχές απ' την καρδιά, ξέρουμε όλοι,

δεύτερο. Στην περιφέρεια των δυο αυτών χωριών, τόσο στα παράλια όσο και στα ηπειρωτικά, έχουν αναπτυχθεί πολλοί μικρότεροι οικισμοί και συγκεντρώσεις παραθεριστικών κατοικιών. Μετά από πολλές σκέψεις και συζητήσεις πάνω από τον χάρτη, αποφασίζουμε να οριοθετήσουμε την περιοχή που θα κινηθούμε, βόρεια του Κατηγιώργη μέχρι τον κόλπο του Μουρτιά και δυτικά του Πλατανιά, μέχρι τον γνωστό μας ήδη κόλπο της Χοντρής Άμμου. Ως όριο στα ηπειρωτικά τοποθετούμε το μεγάλο χωριό Προμούρι, που αποτελεί και το σημείο αναφοράς όλης της περιοχής. Η έκταση που έχουμε να καλύψουμε είναι μεγάλη, με ένα εκτεταμένο δίκτυο χωματόδρομων στα ηπειρωτικά και αναρίθμητους κολπίσκους στα παράλια. Υπάρχει όμως συναρπαστικότερη ασχολία σε μια περιήγηση, από την "βήμα προς βήμα" εξε-



Στην μοναχική παραλία της "Θεοτόκου", 2.5 χιλιόμετρα από τον Κατηγοίωρη, βρίσκεται το ομώνυμο εκκλησάκι, χτισμένο στα 1807.

Για την ανέγερσή του χρησιμοποιήθηκαν πέτρες από τον προχριστιανικό ναό και την παλαιοχριστιανική βασιλική που υψώνονταν στον ίδιο χώρο.

Μια αρχαία ανάγλυφη παράσταση, εντοιχισμένη στο εκκλησάκι της Παναγίας της Λύρης, μεταφερμένη εκεί από τις αρχαιότητες στην παραλία της Θεοτόκου.



ρεύνηση μιας περιοχής;

Πρώτη επιλογή μας είναι η παραλία της "Θεοτόκου",

μόλις 2.5 χιλιόμετρα βόρεια του Κατηγοίωρη. Είν' ένας κολπίσκος με χοντρή άμμο και μεγάλα βότσαλα, που εκτείνεται στα βόρεια του επιβλητικού όγκου του ακρωτηρίου της **Σηπιάδος**. Αν καθαριστεί η ακτή από όλα αυτά που έχει ξεβράσει το κύμα, τότε η παραλία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί όμορφη. Ελπίζουμε και ευχόμαστε, πριν από την έναρξη της τουριστικής περιόδου, κάποιοι να ευαισθητοποιηθούν.

Η παραλία οφείλει το όνομά της στο ξωκλήσι της Θεοτόκου, που χτίστηκε στα 1807. Λίγα μέτρα από το εκκλησάκι, μέσα σ' έναν υποτυπώδως περιφραγμένο χώρο, διακρίνουμε ανάμεσα στα αγριόχορτα, ό,τι απέμεινε από μια παλιά ανασκαφική προσπάθεια, που δεν ολοκληρώθηκε ποτέ: ένα τμήμα ψηφιδωτού (το υπόλοιπο είναι καλυμμένο), είσοδο και δάπεδο με λαξευτές πέτρες, μια ολόλευκη μαρμαρίνη κολώνα, άριστης κατασκευής και διατήρησης, εξαφανισμένη μέσα στα αγριολούλουδα. Είναι τα ερείπια παλαιοχριστιανικής βασιλικής, που υψώοντο σ' αυτό τον χώρο. Λίγο αργότερα, στην απέναντι πλαγιά του ακρωτηρίου, ανακαλύπτουμε τα ερείπια ενός παλαιού κτίσματος, με άριστη τοιχοποιία. Εγκαταλείπουμε την παραλία της

Θεοτόκου με ανάμεικτα συναισθήματα και πολλές μελαγχολικές σκέψεις για την συνολική εγκατάλειψη και την εικόνα που εμφανίζει, ο κατά τα άλλα πολύ ενδιαφέρων αυτός χώρος. Συνεχίζουμε λίγο βορειότερα, διασχίζουμε τον μικρό οικισμό της **Λύρης** και κατευθυνόμαστε στην ομώνυμη παραλία. Εδώ υπάρχει μια παραθαλάσσια ταβέρνα που λειτουργεί το καλοκαίρι, ενώ η εικόνα της ακτής είναι ίδια περίπου με αυτήν της Θεοτόκου, χρειάζεται αρκετή φροντίδα για να γίνει ελκυστική.

Στην συνέχεια αποφασίζουμε να γνωρίσουμε τις νότιες ακτές.

-Θ' ακολουθήσετε το μονοπάτι έξω από τον οικισμό και σε 10' θα βρεθείτε στο "Βλαχόρεμα", μας πληροφορεί ο Σταμούλης. Είμαι βέβαιος, πως θα σας αρέσει.

Το μονοπάτι αρχικά διασχίζει τις λουλουδιασμένες αυλές μερικών όμορφων συγκροτημάτων ενοικιαζόμενων δωματίων. Χτισμένα μερικά μόνον μέτρα πάνω από τον κόλπο του Κατηγοίωρη, έχουν ανεμπόδιση θέα προς τη θάλασσα και την αντικρινή Σκιάθο. Έτσι εξηγείται το γεγονός, ότι αρκετοί άνθρωποι παραθερίζουν σ' αυτά τα συγκροτήματα για πολλά χρόνια, κάθε καλοκαίρι. Ακριβώς έξω από τον οικισμό, τα περιποιημένα λουλούδια στις αυλές δίνουν τη θέση τους στα αυτοφυή αγριολούλουδα, λευκές και ροζ λαδανιές, ασπάλαθους και σπάρτα. Πανύψηλα πεύκα και ελαιόδεντρα συντροφεύουν το μονοπάτι, αρκετές φορές βαδίζουμε στη σκιά τους.

Εντελώς απρόσμενα, σε μια καμπή του μονοπατιού, προβάλλει στα πόδια μας το Βλαχόρεμα. Είναι ένας μικροσκοπικός κολπίσκος, ιδιωτικός θα μπορούσε να πει κανείς, με άνοιγμα όχι μεγαλύτερο από 50 μέτρα. Η ακτή είναι καλυμμένη από καταπληκτική λεπτή άμμο, που συνεχίζεται για αρκετά μέτρα στην ρηχή, διάφανη θάλασσα. Τον κολπίσκο αγκαλιάζουν όμορφοι βραχώδεις σχηματισμοί, εξαιρετικά βατοί για μια μικρή παραθαλάσσια περιήγηση. Πυκνή βλάστηση



από πεύκα, ελαιόδεντρα και θάμνους, φτάνει ως την άκρη της ακτής. Είν' αδύνατο ν' αντισταθώ σ' αυτή την πρόκληση. Ξεπερνάω γρήγορα το σοκ της ελάχιστης φιλικής θερμοκρασίας του νερού και, για πρώτη φορά εφέτος στις πρώτες μέρες του Απριλίου, βυθίζομαι στη διαυγή αγκαλιά της θάλασσας.

Στο μεταξύ η Άννα δεν χάνει το χρόνο της. Περιπλανιέται στους βράχους της ακτής και μ' ένα μικρό μαχαίρι ξεκολλάει πεταλίδες, ενθουσιασμένη που το περιεχόμενό τους, έστω και χωρίς λεμόνι, είναι συμβατό με τις γευστικές της απαιτήσεις.

Το απομεισήμερο μας βρίσκει και πάλι στο ακρωτήριο της Σηπιάδος. Τη φορά αυτή είναι μαζί μας κι ο Σταμούλης, που μας οδηγεί στην κορυφή. Ο απότομος λόφος είναι σχηματισμένος από σαθρό πέτρωμα, με κατακόρυφη κατάπτωση προς την ακτή. Από το χείλος του γκρεμού η θέα είναι εκπληκτική, ο ρηχός βυθός της θάλασσας διαγράφεται με απίστευτη ευκρίνεια. Πρώτη φορά από τέτοιο ύψος διακρίνω στο βυθό τόσες λεπτομέρειες.

-Δεν είναι τυχαίο, που εδώ ήταν ένα απ' τα περίφημα "καραούλια", λέει ο Σταμούλης. Τέ-τοια στρατηγικά σημεία παρατήρησης των διερχόμενων ψαριών υπάρχουν αρκετά κατά μήκος των ανατολικών ακτών του Πηλίου. Σ' αυτά τα απόκρημνα σημεία κάθονταν και "βέγγιζαν" με τις ώρες οι παλιοί δυναμιτιστές και στην κατάλληλη στιγμή που μαζεύονταν τα ψάρια, πετούσαν από ψηλά τον δυναμίτη. Ήταν άνθρωποι παράτολμοι, με γερακίσιο μάτι και απίστευτη εμπειρία σ' αυτό που έκαναν. Έπρεπε να υπολογίζουν με απόλυτη ακρίβεια το μήκος του φυτιλιού, σε συνάρτηση με το χρόνο καύσης και το χρόνο της διαδρομής του δυναμίτη από το ύψος του γκρεμού μέχρι τη θάλασσα. Παρόλη αυτή την εμπειρία, πολλοί πλήρωναν την τόλη τους με ακρωτηριασμούς και καμιά φορά με τη ζωή τους. Ήταν όμως κάτι σαν παράδοση, μια ρομαντική εκδήλωση ανδρισμού και θάρρους, που κληρονομούσαν απ' τους πατεράδες τους.

-Με μαξικά θύματα τα ανυποψίαστα ψάρια, μεγάλα και μικρά, συμπληρώνω.

-Ναι βέβαια, προκαλούσαν και καταστροφή στα ψάρια, που δεν παύει όμως νάναι μικρή, σε σύγκριση μ' αυτήν που οι μηχανότραπεζες προκαλούν στο θαλάσσιο οικοσύστημα.

Φέρνω στο νου μου μια αξέχαστη εικόνα, που μόλις δυο χρόνια πριν αντίκρισαν τα μάτια μας σε μια απόκρημνη ακτή του Αποκόρωνα Χανίων. Έτσι καθώς αρμενίζαμε πλάι στις ακτές με το σκαφάκι δυο φίλων Κρητικών, μια

γέρινη φηγούρα διαγράφηκε ξαφνικά στο χείλος του γκρεμού. Προφυλαγμένος απ' τον ήλιο μέσα σ' ένα αυτοσχέδιο καλύβι, έμεινε εκεί ακίνητος στη θέση του, με τη ματιά στη θάλασσα. Ποτέ δεν μάθαμε αν εξακολούθησε να ρίχνει δυναμίτες σ' αυτή την ηλικία ή απλά ανέβαινε εκεί πάνω για να συντηρεί τις αναμνήσεις του.

ΧΩΜΑΤΟΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΕΣ

Είνα πολύ όμορφο το ξημέρωμα στον Κατηγιώργη έτσι καθώς βγαίνει ο ήλιος απ' τη μεριά της Σκιάθου. Τυλιγμένο ακόμα το νησί στην καταχνιά του πρωινού δεν καλοφαιίνεται στις λεπτομέρειές του, μόνο ένας μακρύς όγκος ξεχωρίζει στον ορίζοντα. Ύστερα σιγά - σιγά ανεβαίνει ο ήλιος, διαλύει το μισόφωτο, τα βουνά της Σκιάθου ξανακτούνται στο πρώσινο, παίρνουν σχήμα οι ακτές της, αλλού αμμουδερές κι αλλού απόκρημνες.

Στην ταράτσα του μικρού ξενώνα, πάνω απ' την ταβέρνα του Σταμούλη, η μέρα ξεκινάει μ' αγνάντεμα της θάλασσας και καφεδάκι. Τέτοια πρωινή ώρα είμαι ολομόναχος, μόνη μου συντροφιά τα αηδόνια, που εξακολουθούν να κελαιδούν στα πίσω δέντρα.

Μετά η ζωή ξαναβρίσκει στον Κατηγιώργη τους ρυθμούς της. Πρώτα ακούγεται στο βάθος ο ήχος της ψαρόβαρκας. Αργός και ρυθμικός αν η μηχανή είναι πετρελαιο, πιο τραχύς και νευρικός αν είναι εξωλέμβια. Προβάλλει η βάρκα από τον κάβο και σε δυο λεπτά πλευρίζει στην ακτή. Άλλοτε είναι ο Χρόνης, που βγήκε από νωρίς και μάζεψε τα δίχτυα και άλλοτε κάποιο καϊκάκι Τρικεριώτικο. Μαζεύονται δυο-τρεις να χαζέψουν την ψαριά, πάω κι εγώ κοντά τους, δεν μου πάει να μένω στο μπαλκόνι. Αν η νύχτα ήταν τυχερή, βλέπεις στην κάσα λυθρίνια και σαργούς, συναγριδάκια και σκαθάκια ή ακόμα και μερικά καβούρια και αστακούς. Μα κι αν η τύχη δεν βοήθησε πολύ, πάλι θα δεις κάποια βραστόψαρα ή σουπιές να ξεπροβάλλουν απ' τα δίχτυα, ποτέ δεν μένει χωρίς ψάρι ο Κατηγιώργης.

Αργά και ήρεμα κυλάει το πρωινό, δεν δείχνει να βιάζεται κανένας, μόνον εμείς κοιτάμε την ώρα στο ρολοί, είναι τόσα πολλά τα μέρη που πρέπει να γνωρίσουμε. Παίρνουμε τον πρώτο χωματόδρομο που συναντάμε αριστερά, αμέσως έξω απ' το χωριό. Υπάρχουν κι εδώ κάποιοι ξενώνες, καθώς και άλογα ιππασίας, για εκμιάθηση ή πολύωρες βόλτες στην



Δεν απαιτούνται, παρά μόλις 10' με τα πόδια από τον Κατηγιώργη και αμέσως βρίσκεται κανείς στο Βλαχόρεμα, έναν ονειρεμένο κολπίσκο με εξάισια νερά.

περιοχή. Δυο χιλιόμετρα πιο πάνω μια πινακίδα μας δείχνει αριστερά την παραλία **Βρωμονέρι**.

-Αν κι η ονομασία μ' απωθεί, προτείνω να την επισκεφθούμε, λέει η Άννα.

Ο δρόμος έχει κάποιες δυσκολίες, που οφείλονται κυρίως στα χειμωνιάτικα νεροφαγώματα, σε λιγότερο από δυο χιλιόμετρα όμως καταλήγει στην ακτή. Η ομορφιά της είναι σαγηνευτική. Λεπτή, χρυσή αμμουδιά, διάφανο νερό, (πως τους προέκυψε άραγε το Βρωμονέρι;) ως τα τριάντα πρώτα μέτρα το βάθος φτάνει ως τη μέση, μετά ο βυθός, πάντα αμμώδης, βαθαίνει ομαλά. Το άνοιγμα του κολπίσκου είναι μικρότερο από 100 μέτρα, πεύκα, ελιές, κουμαριές κι άλλοι πυκνοί θάμνοι, συμπληρώνουν το φυσικό περιβάλλον. Μερικές δεκάδες μέτρα απ' την ακτή υπάρχει ένας μικρός ξενώνας, μέσα στα λουλούδια και στο πράσινο. Αναρωτιέμαι ποια ακτή θα μπορούσε να ναι ομορφότερη. Χωρίς κανένα ενδοιασμό, βουτάμε στα υπέροχα νερά και για αρκετή ώρα στεγνώνουμε στα βράχια ολομόναχοι.

Με περίσσια ενεργητικότητα από την πρωϊνή

δροσιά της θάλασσας, συνεχίζουμε την περιπλάνησή μας στους χωματόδρομους. Ο κεντρικός άξονας είναι αρκετά βατός, υπάρχουν όμως και πολλοί δευτερεύοντες δρόμοι που είναι δύσβατοι. Όλες αυτές οι χαράξεις καταλήγουν σχεδόν πάντα σε αθέατους κολπίσκους, που είναι κατά κανόνα μικρά αριστουργήματα φυσικής ομορφιάς, και ποιότητας νερών. Πάνω από κάθε τέτοιο κόλπο δεσπόζουν πολυτελείς μονοκατοικίες, που ευτυχώς έχουν τηρήσει μια αποδεκτή αρχιτεκτονική. Όλες ανήκουν σε αλλοδαπούς, κυρίως Γερμανούς, που περνούν εδώ μεγάλο μέρος της ζωής τους.

Μερικά χιλιόμετρα πιο πάνω, διακρίνουμε έξω από το δρόμο, το παλιό εκκλησάκι του Αη-Γιώργη. Ασβεστοχρισμένο όπως είναι, δεν προδίδει την πετρώχτιστη κατασκευή του, που είναι τόσο χαρακτηριστική στα μέρη του Πηλίου. Κάποιοι ίσως πίστεψαν, πως αν το βαφαν λευκό, θα το καναν πιο όμορφο. Επειδή το εκκλησάκι αυτό ήταν μακριά από τη θάλασσα, χτίστηκε αργότερα κι άλλος Αη-Γιώργης, ο "Κάτω-Γιώργης" κι έτσι πήρε ο οικισμός την ονομασία "Κατηγιώργης". Περι-



πλανιόμαστε πολλές ώρες στην περιοχή, περνούν από τα μάτια μας μικροί αγροτικοί οικισμοί, ελαιώνες, μοναχικές αγροικίες, χαμένες μέσα σε πυκνή βλάστηση. Που και που είναι ακόμη ορατά τα ίχνη από φωτιές, που έκαψαν στο παρελθόν πολλές εκτάσεις. Κατάφερε όμως η φύση του Πηλίου κι επούλωσε τα τραύματα που της προξένησαν οι άνθρωποι, γέμισαν οι πλαγιές με θάμνους και λουλούδια, ξαναγεννήθηκαν.

Οχτώμιση χιλιόμετρα από τον Κατηγιώργη ξαναβρίσκουμε την ασφάλτο, ο Πλατανιάς είναι πολύ κοντά μας, μόλις τέσσερα χιλιόμετρα. Ανοίγουμε τον χάρτη και συγκρίνουμε την χωμάτινη διαδρομή με την αντίστοιχη ασφάλτινη, που συνδέει τον Κατηγιώργη με τον Πλατανιά μέσω Προμυρίου. Είναι δύομιση σχεδόν φορές μακρύτερη, με άφθονες στροφές και υψομετρικές διαφορές, που δεν συναντάει κανείς στον χωματόδρομο. Είμαστε βέβαιοι, πως αν κάποτε ασφαλτοστρωθεί αυτός ο δρόμος, θα έχει εξαιρετικά ευνοϊκά αποτελέσματα για όλη την περιοχή και θα διευκολύνει αφάνταστα τους επισκέπτες και των δυο οικισμών, που έτσι θα συνδεθούν σε

ελάχιστο χρόνο μεταξύ τους.

Αφήνουμε προς το παρόν τον Πλατανιά και παίρνουμε κατεύθυνση αριστερά για το **Καστρί**. Στο ύψος του οικισμού **Αφειλιάνες** σταματάμε. Ακριβώς δίπλα στο δρόμο σχηματίζεται μια μικρή βραχουσηλιά, με μια πηγούλα στο εσωτερικό της. Το δροσερό, πεντακάθαρο νερό, έτσι όπως αναβλύζει μέσα απ' το βράχο, είναι πραγματικό θείο δώρο σ' αυτή τη ζεστή ώρα της ημέρας.

Ο δρόμος συνεχίζεται κατηφορικός, το ασφαλτοστρωμένο οδόστρωμα είναι φανερό, πως έχει πολύ πρόσφατα κατασκευασθεί, στο χάρτη ακόμα σημειώνεται ως χωματόδρομος. Η διαδρομή δεν κρατάει πολύ. Δυο χιλιόμετρα πιο κάτω, σε μια στροφή του δρόμου, ξεπροβάλλει το ακρωτήριο **Αράπης** και δίπλα του ακριβώς σχηματίζεται ένας εντυπωσιακός κόλπος, το Καστρί. Είναι μια παραλία πολύ δημοφιλής το καλοκαίρι, με έξοχη αμμουδιά και σημαντική τουριστική υποδομή, που περιλαμβάνει **CAMPING**, μικρό ξενοδοχείο, ενοικιαζόμενα δωμάτια και ταβέρνα.

Αναρίθμητα μωβ και κίτρινα λουλούδια καταλήγουν ως την άμμο, ενώ πολύ κοντά

απέναντι προβάλλουν οι βορειοδυτικές ακτές της Σκιάθου. Αργά το απόγευμα εγκαταλείπουμε το Καστόρι κι ανηφορίζουμε για το Προμύρι. Μετά τους χωματόδρομους όλη τη μέρα προτιμάμε την ηρεμία της ασφάλτου.

ΜΙΑ ΒΟΛΤΑ ΣΤΟ ΠΡΟΜΥΡΙ

M Με τον πρωινό καφέ ο Σταμούλης φέρνει μαζί του ένα βιβλίο.
-Ρίξτε μια ματιά, πιστεύω πως θα σας ενδιαφέρει.

Είναι ογκώδες κι αναφέρεται στον **"Πολιτισμό του Πηλίου στα χρόνια της Τουρκοκρατίας"**. Το εξώφυλλο κοσμούν δυο παλιές φωτογραφίες κι είναι βραβευμένο από την Ακαδημία Αθηνών. Ο συγγραφέας του δεν μου είναι άγνωστος, ο **Γιώργος Θωμάς** έχει

Κάθε πρωί ο γραφικός όρμος του Κατηγιώργη καλημερίζει τον ήλιο. Καλά προφυλαγμένος από τους δυτικούς και τους βοριάδες, είναι εκτεθειμένος μόνο στους ανατολικούς και νοτιοανατολικούς ανέμους.

Αστακί, σελάχια και σκορπίνες, ένα μέρος του θησαυρού της θάλασσας, που καθημερινά κάνει την εμφάνισή του στο λιμανάκι του Κατηγιώργη.



συνδέσει το όνομά του με τις Θεσσαλικές μελέτες. Το ξεφυλλίζω κι εντυπωσιάζομαι με τον εκπληκτικό πλούτο των θεμάτων του, για κάθε εκδήλωση της Πηλιορείτικης ζωής στα χρόνια της τουρκοκρατίας. Και για άλλη μια φορά σκέφτομαι μελαγχολικά, πόση γνώση υπάρχει γύρω μας, που απλά την αγνοούμε.

-Θέλετε να γνωρίσετε τον συγγραφέα του; Σήμερα είν' εδώ, μας λέει ο Σταμούλης.

Τον συναντάμε μερικές εκατοντάδες μέτρα από τον Κατηγιώργη, σ' ένα κήμα με οπωροφόρα, ακριβώς δίπλα στο δρόμο. Εκεί, κάτω από τον ήλιο, ο Γιώργος Θωμάς με μια τσάπα στο χέρι, ποτίζει τη γη με τον ιδρώτα του. Ο

εργάτης του πνεύματος άφησε για λίγες μέρες την πένα του, αναζήτησε την ξεκούραση στη φύση και στη γη. Εξακολούθη και σήμερα να θυμάμαι ζωηρά την ευγενική του φυσιογνωμία, τον θερμό του χαιρετισμό, την ταπεινοφροσύνη και λεπτότητα των λόγων του.

Ένα βράδυ, μερικές μέρες αργότερα, βρεθήκαμε στο Βόλο στα γραφεία του **"Αρχείου Θεσσαλικών Μελετών"**. Ο Γιώργος Θωμάς μας περίμενε εκεί, για να μας χαρίσει το βιβλίο του. Με την υπέροχη αφιέρωσή του στο εσώφυλλο, είν' ένας ζωντανός χαιρετισμός από το Νότιο Πήλιο, ένα αληθινό απόκτημα για τη βιβλιοθήκη μας.

Οι στροφές για το Προμύρι αρχίζουν να μας γίνονται οικείες, άλλωστε η απόσταση δεν ξεπερνάει τα 13 χιλιόμετρα από τον Κατηγιώργη. Χτισμένο σε υψόμετρο περίπου 250

μέτρων, το Προμύρι είν' ένα μεγάλο χωριό, βυθισμένο σε μια κατάφυτη πλαγιά, προφυλαγμένη απ' τους βοριάδες. Ο προσανατολισμός του είναι ανατολικός και νότιος, σύμφωνα με την παλιά συνήθεια των Πηλιορειτών να εκμεταλλεύονται το απότομο ανάγλυφο των υψωμάτων του Πηλίου και να δίνουν στα χωριά τους το σωστό προσανατολισμό. Έτσι όλα τα πηλιορείτικα χωριά "κοιτάζουν" κατά την ανατολή ή το νότο, με εξαίρεση το Ανήλιο, τη Μιτζέλα και το Βένετο, που εξαιτίας της θέσης τους στρέφονται αναγκαστικά προς το βορρά. Συνήθως αποφεύγουμε να μπούμε στο κέντρο των



Καλά προφυλαγμένος απ' τους βοριάδες, ο οικισμός του Πλατανιά βρίσκεται ανάμεσα σε υπέροχες παραλίες και πλούσια βλάστηση. Μοναδική ίσως παραφωνία στο τοπίο, ο χαραγμένος από τα λατομεία ορεινός όγκος του Τίτσαίου στα δυτικά.





χωριών με το αυτοκίνητο. Σήμερα όμως αποφασίζουμε να πρωτοτυπήσουμε. Πριν ακόμα φτάσουμε στην είσοδο του χωριού, διακρίνουμε έναν κατηφορικό δρόμο, που δείχνει να εισχωρεί στο εσωτερικό του. Μια στιγμιαία τεμπελιά μάς παρακινεί να τον κατεβούμε με το αυτοκίνητο. Είναι τόσο στενός και απότομος, που εύχομαι να μην παραστεί ανάγκη να επιστρέψω απ' αυτόν. Είναι όμως ήδη αργά. Διακόσια μέτρα παρακάτω καταλήγει σε αδιέξοδο. Ευτυχώς, που έσω και με μεγάλη δυσκολία, καταφέρνω να αναστρέψω το αυτοκίνητο, αλλιώς θα ήμουν υποχρεωμένος να ξαναεβώ με όπισθεν.

Αναβάλλουμε τη δύσκολη επιστροφή γι' αργότερα, κλειδώνουμε το αυτοκίνητο και κατηφορίζουμε για το κέντρο του χωριού. Σκαλοπάτια, στενά καλντερίμια με πολλές διασταυρώσεις, σωστός λαβύρινθος. Είν' όμως ευχάριστο να βαδίζει κανείς σ' αυτά τα καλντερίμια. Η κατασκευή τους είναι άριστη, σ' όλα σχεδόν υπάρχει κεντρικό αυλάκι για να τρέχουν τα νερά και κάθε δυο-τρία μέτρα, όρθιες πέτρες αντιστήριξης για τους διαβάτες. Μέσα από λουλουδιασμένες αυλές, δέντρα και πετρόχιστα σπίτια καταλήγουμε στο κέντρο του χωριού. Σ' αυτό το χώρο συναντάμε δυο πλατείες, την κεντρική, που φέρει το όνο-



Το βορειοανατολικό άκρο του κόλπου στο Καστρί οριοθετείται από πανέμορφους βράχους, που δημιουργούν ένα περιβάλλον ιδανικό για ψυχική ηρεμία και ξεκούραση.

Η παραλία στο Καστρί είναι ένας καταπληκτικός αμμώδης κολπίσκος, που διαθέτει καλή τουριστική υποδομή και είναι εξαιρετικά δημοφιλής το καλοκαίρι στους παραθεριστές.

μα του **Γεωργίου Φιλάρετου** και μια μικρότερη, ακριβώς λίγα σκαλοπάτια παρακάτω, που φέρει το όνομα του **Α. Καλοβιδούρη**. Η μικρότερη αυτή πλατεία σκιαζεται από τα κλαδιά ενός μεγάλου πλάτανου, που φυτεύτηκε στα 1878.

Στο Προμύρι διακρίνουμε όλα τα στοιχεία, που χαρακτηρίζουν τον απλό τύπο των χωριών του Πηλίου, που "αναπτύσσονται και διευρύνονται γύρω από την κεντρική πλατεία, όπου υπάρχει συνήθως η μητρόπολη, τα μαγαζιά και απ' όπου ξεκινούν ή περνούν οι κυριότεροι δρόμοι". (Κίτσου Μακρή, η Λαϊκή Τέχνη του Πηλίου). Εξάλλου ο Νικόλαος

Μάγκης δίνει στα 1860 μια χαρακτηριστική εικόνα του χωριού λέγοντας ότι "εις το κεντρικότερο μέρος εκάστου χωριού είναι κτισμένη μεγαλοπρεπής εκκλησία. Πλησίον αυτής είναι η πλατεία, λιθόστρωτος, σκιαζομένη από υπερμεγέθεις πλατάνους. Εντός ή εκτός της πλατείας υπάρχει κρήνη, χέουσα άφθονον και ψυχρότατον ύδωρ. Πέριξ της πλατείας υπάρχουν καθίσματα λίθινα και εις εν μέρος αυτής στοά ή περιστύλιον (χαγιάτι)".

Στην πλατεία λοιπόν του κάθε χωριού και του κάθε μαχαλά παρατηρείται πιο έντονη κοινωνική ζωή, κυρίως όμως μεταξύ των αντρών, αφού οι γυναίκες, ως χώρο τέτοιας ζωής



Χτισμένο
αμφιθεατρικά σε μια
κατάφυτη
βουνοπλαγιά
(υψόμετρο 250
μέτρα), το Προμύρι
έχει μια εκπληκτική
θέα προς το Β.
Αιγαίο και τη Σκιάθο.
Σ' ένα από τα
ωραιότερα σημεία
του χωριού είναι
χτισμένος ο
επιβλητικός ναός της
Παναγίας.

έχουν τη βρύση.

Στο καφενεδάκι της μικρής πλατείας δύσκολα περνάει ο ήλιος απ' τα πυκνά φυλλώματα του πλατάνου. Καθόμαστε για λίγο κι απολαμβάνουμε τη δροσιά μ' ένα καφεδάκι. Ύστερα συνεχίζουμε την περιπλάνησή μας στα καλντερίμια του Προμυριού. Άνθρωποι πρόσχαροι κι ευγενικοί μας καλημερίζουν, στις αυλές, εκτός απ' τα λουλούδια, υπάρχουν μεγάλες λεμονιές, γεμάτες με λεμόνια. Περνάμε έξω από παλιά "Παντοπωλεία", έχει πέντε το Προμύρι. Στενά κι ασφυκτικά γεμάτα τα περιωσότερα, φιλοξενούν στα ράφια τους τα πάντα, στοιβαγμένα μ' έναν τέτοιο απίθανο τρόπο, που μόνο ο μπακάλης μπορεί να τα εντοπίσει. Αυτός άλλωστε ήταν ο ρόλος του, να εξυπηρετεί προσωπικά την πελατεία του. Πιο όμορφα ήταν έτσι και πιο ανθρώπινα κι ας ψευτόκλεβε και καμιά δεκάρα στα τεφτέρια ο μπακάλης ή κανένα δράμι στην αρχαία ζυγαριά του. Ούτε ταμειακές μηχανές, ούτε εφορίες ούτε αποδείξεις. Τα πράγματα ήταν αθώα, ακόμα κι οι κλεψιές αθώες ήταν.

Τα βήματά μας μας φέρνουν στις ανατολικές άκρες του χωριού, στην εκκλησία της **Παναγίας**. Πετρόχτιστος ναός, επιβλητικός, με θέα στρατηγική. Στην εξωτερική πλευρά του Ιερού υπάρχουν σκαλισμένα λιθανάγλυφα με διάφορες παρασπάσεις. Διακρίνεται και μια χρονολογία: 1761. Το καμπαναριό, χτισμένο κι αυτό με γκρίζα πέτρα, ανεγέρθηκε αργότερα, το 1898, με δαπάνες του Αλέξανδρου Δ. Δάμτσα. Εκατοντάδες είναι οι εκκλησίες, τα ξωκκλήσια και τα μοναστήρια, που χτίστηκαν στο Πήλιο τα χρόνια της τουρκοκρατίας. Ο Κίτσος Μακρής (εκκλησιαστικά ξυλόγλυπτα,

Αθήνα 1982) αναφέρει χαρακτηριστικά, ότι σ' έναν περίπου αιώνα χτίστηκαν στο Πήλιο 76 μεγάλες εκκλησίες. Άλλωστε, όπως σημειώνει κι ο Γιώργος Θωμάς, *"οι τούρκοι ουδέποτε προσπάθησαν ν' αλλάξουν τη θρησκευτική πίστη των Πηλιορειτών. Το αντίθετο μάλιστα, φρόντιζαν να τα χουν καλά με τον κλήρο. Μα κι ο κλήρος είδε με καλό μάτι τον κατακτητή, γιατί απαλλάχθηκε από τους σκληρούς αντιπροσώπους του Πάπα κι έμεινε απερίσπαστος στα καθήκοντά του"*.

-Στο ξωκκλήσι της *Αγιαριάδας* πήγατε; μας ρωτάει μια γυναίκοῦλα, που μας παρακολουθεί με τις μηχανές και τα σημειωματάρια. Μας το δείχνει απέναντι στα νότια, έξω απ' το χωριό, μόλις που διακρίνεται η πέτρινη σκεπή του στην κατάφυτη πλαγιά. Κατηφορίζουμε απ' την εκκλησία της Παναγίας και περνάμε πρώτα από μια κυκλική πλατειούλα που χει στην άκρη της ένα μικρό, παλιό σπίτι. Εκεί, σύμφωνα με την μαρμαρίνη εντοιχισμένη πινακίδα γεννήθηκε το 1805, ο **Νικόλαος Γ. Φιλάρετος**, μαχητής στην Επανάσταση του '21 και πρωτοργός στον Πηλιορείτικο ξεσηκωμό του 1854. Φτάνοντας στα τελευταία σπίτια του χωριού ξαναρωτάμε για το εκκλησάκι.

-Θα συνεχίσετε αυτόν το χωματόδρομο και μόλις συναντήσετε ένα μονοπάτι, θα βρεθείτε στο ξωκκλήσι.

Πεντακόσια περίπου μέτρα μακριά συναντάμε πράγματι ένα στενό μονοπάτι και δίπλα του ένα τσιμεντένιο αυλάκι, που μέσα του κυλάει λίγο νερό. Αρχίζουμε να το ανεβαίνουμε, ενθουσιασμένοι για τον εύκολο εντοπισμό του. Το μονοπάτι συνεχίζει ανηφορικό και ευδιάκριτο, αν και σε πολλά σημεία



Αρκετές γυναίκες στο Προμύρι εξακολουθούν παραδοσιακά να πλένουν τα ρούχα τους στις γούρνες της κεντρικής βρύσης. Στις παλιότερες εποχές ο ρόλος της βρύσης για την κοινωνία των γυναικών ήταν εξίσου σημαντικός με τον ρόλο του καφενείου για τους άντρες.

Η κεντρική βρύση του Προμυριού, δείγμα έξοχης αρχιτεκτονικής, εξακολουθεί για κάποιες γυναίκες να αποτελεί τον παραδοσιακό τόπο της μπουγάδας. (δεξιά)



είναι πνιγμένο από τους θάμνους. Λίγο πιο πάνω οι θάμνοι μεγαλώνουν, οι αβασινιές, οι φτέρες, ξεπερνούν το μπόι μας. Πυκνώνει ακόμα περισσότερο η βλάστηση, δεν διαφέρει από ζούγκλα, βαδίζουμε πια με δυσκολία, αναγκαζόμαστε σε κάθε βήμα να μετακινούμε από μπροστά μας, χαμηλά κλαδιά, θάμνους και αγράθια, ρείκια και κουμαριές.

-Μπήκαμε σε λάθος μονοπάτι, φωνάζει πίσω μου η Άννα, είναι καλύτερα, όσο είναι νωρίς ακόμα, να γυρίσουμε.

Ποιος την ακούει! Συνεχίζω πεισιμωμένος, δεν μπορεί, κάπου θα φανεί το εκκλησάκι. Επιτέλους, μετά από 20 λεπτά μάχης με τη βλάστηση, ανοίγεται μπροστά μας ένα ξέφωτο. Ψάχνουμε το εκκλησάκι, μα δεν υπάρχει τίποτ' άλλο εκτός από ελιόδεντρα. Καθόμαστε στη σκιά και σκουπίζουμε τον ιδρώτα μας, εισπράττω σιωπηλά και αδιαμαρτύρητα τις φωνές της Άννας.

-Να κάποιον άλλο μονοπάτι, τολμώ να πω κάποια στιγμή. Νομίζω πως είναι στο σωστό προσανατολισμό.

-Να πας μόνος σου, μου λέει καγχάζοντας η Άννα. Εγώ θα πάρω αυτό το χωματόδρομο.

-Μα είν' εντελώς σε αντίθετη κατεύθυνση.

-Δεν με νοιάζει, δρόμος είναι, κάπου θα καταλήγει, δεν ξαναμπαίνω πια σε μονοπάτι.

Υποτάσσομαι στη στέρεη λογική της και βαδίζω δίπλα της, ο δρόμος όμως ξεμακρύνει απ' το χωριό και φυσικά απ' το εκκλησάκι. Σε μια στροφή κατηφορίζει αιότομα και μετά από 200 μέτρα, ω του θαύματος, καταλήγει στον κεντρικό χωματόδρομο του Προμυριού. Γεμάτη χαρά η Άννα, ξεκινάει με ζωηρά βήματα για το χωριό, διαγράφοντας κάθε σκέψη ν' αναζητήσουμε το εκκλησάκι. Ένα ηλικιωμένο ζευγάρι αποχολείται λίγο πιο πέρα με το κτήμα του.

-Το εκκλησάκι της Αγια-Τριάδας είν' εδώ πιο κάτω, μου λένε, τριάντα μέτρα πριν δεις ένα τοιμέντο με νερό.

Σηκώνω τα χέρια μου με απελπισία, ήταν μόλις μερικά βήματα μπροστά μας. Είν' ένα πραγματικό μονοπάτι αυτό, χωρίς κλαδιά και θάμνους, λιθόστρωτο σε μερικά σημεία. Πενήντα μόλις μέτρα πιο πάνω τεματίζει μπροστά στο εκκλησάκι. Άξιζε τον κόπο! Το ξωκκλήσι της **Αγίας-Τριάδας** είν' ένα αυθεντικό πηλιορείτικο εκκλησάκι, με ορθογώνια

Το Ξωκκλήσι της Αγίας Τριάδας έξω από το Προμύρι, ένα θαυμάσιο δείγμα Πηλιορείτικης αρχιτεκτονικής.



ΦΩΤ. Θ. ΜΠΑΣΤΙΟΥΡΑΚΗΣ

πελεκητή πέτρα και βαριά, φρουριακή αρχιτεκτονική. Είναι ένας ναός μονόχωρος μετά τρούλου και διαστάσεις περίπου 5X10 μέτρα. Μια τεράστια φιλύρα ρίχνει δίπλα τη σκιά της, καθόμαστε αρκετή ώρα κι απολαμβάνουμε τη δροσιά και το γαλήνιο περιβάλλον. Ύστερα, απόλυτα ικανοποιημένοι που, έστω και μετά από περιπέτειες, εκπληρώσαμε το μικρό μας στόχο, ξεκινάμε για το χωριό.

Η επιστροφή όμως δεν είναι τόσο εύκολη. Το Προμύρι είναι χτισμένο αμφιθεατρικά σε μια πλαγιά, που παρουσιάζει μεγάλη υψομετρική διαφορά, ανάμεσα στο κατώτερο και στο ανώτερο σημείο της, όπου βρίσκεται το αυτοκίνητο. Αρχίζουμε ν' ανηφορίζουμε γνωστά και άγνωστα καλντερίμια, με ζέστη φοβερή. Δεν μπορούμε, ωστόσο, που και που να μη θαυμάζουμε κάποια ωραία αρχοντούσιστα, που μερικά είν' ερειπωμένα, ενώ άλλα διατηρούνται σε καλή κατάσταση. Ένα απ' αυτά μάλιστα είναι άριστα συντηρημένο, αγοράστηκε πριν μερικά χρόνια και κατά περιόδους κατοικείται.

Για τους άρχοντες του Πηλίου αναφέρει στο βιβλίο του πολλά γλαφυρά στοιχεία ο Γιώργος

Θωμάς, ενδεικτικά του κλίματος των κοινωνικών διακρίσεων που επικρατούσαν την εποχή της τουρκοκρατίας. *"Με την επέκταση της οικονομικής δραστηριότητας των Πηλιορείτών διαμορφώνονται τον 17ο αιώνα τρεις τάξεις στο Πήλιο. Στην πρώτη ανήκαν οι πολιτικοί και οι μεγαλοκτηματίες, στη δεύτερη οι βιοτέχνες, οι πραγματευτές, οι τεχνίτες, οι μικροκτηματίες, οι παραβοκύρηδες και οι ναύτες. Τέλος στην Τρίτη οι υπάλληλοι (οι παραγοί) σε ξένα σπίτια και χωράφια, οι ακτήμονες κι οι αγωγιάτες. Στην πράξη οι διακρίσεις αυτές εκδηλώνονταν με πολλούς τρόπους. Κατ' αρχήν μόνον οι άρχοντες είχαν το δικαίωμα ν' ανακατεύονται με την πολιτική. Πρώτοι αυτοί με τις οικογένειές τους έσερναν το χορό στα πανηγύρια και κανείς απ' το λαό δεν μπορούσε "να τους κόψει τον κάβο" ή να πιαστεί ανάμεσά τους. Οι άρχοντες κάθονταν σε καθίσματα ενώ οι λαϊκοί παρακολουθούσαν όρθιοι τις εκδηλώσεις. Τιμητική επίσης θέση κρατούσαν στα τραπέζια του γάμου και στην εκκλησία. Μα και στα μοναστήρια υπήρχε ειδικό κελί για τους άρχοντες, το γνωστό "αρχονταρίκι". Όταν οι*

Μοναχικός κολπίσκος ανάμεσα στον Πλατανιά και στον Κατηγιώργη. Μακριά από τους συνωπισμένους τουριστικούς προορισμούς, το Ν.Α Πήλιο διατηρεί ακόμη όλα εκείνα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που το μεταμορφώνουν σε επίγειο παράδεισο

λαϊκοί συναντούσαν άρχοντα στο δρόμο έκαναν υπόκλιση. Οι διακρίσεις εμφανίζονταν και στην ενδυμασία. Ποτέ ένας φτωχός δεν είχε το δικαίωμα να φέρνει ενδυμασία της ίδιας ποιότητας με κείνη του άρχοντα. Πάντως κριτήριο της αρχοντιάς δεν ήταν αναγκαστικά η οικονομική ευρωστία. Βασικό ρόλο έπαιξε η καταγωγή, το "καλό σόι", όπως έλεγαν.

Συνεχίζουμε την περιπλάνησή μας στο χωριό. Είν' απαραίτητο όμως, κάποια στιγμή να επιστρέψουμε. Και τότε διαπιστώνουμε, πόσο περίπλοκο είναι σ' αλήθεια το Προμύρι. Τα καλντερίμια, τα σκαλοπάτια, τα σοκάκια μοιάζουν όλα ίδια κι όλα οδηγούν, οπουδήποτε αλλού, εκτός από το σημείο που έχουμε αφήσει το αυτοκίνητο. Στα πρώτα λεπτά αντιδρούμε με χαμόγελα και πειράγματα. Ένα χωριό είναι στο κάτω-κάτω το Προμύρι δεν είναι πια και καμιά πόλη αχανής! Αυτό όμως το χωριό αποδεικνύεται λαβύρινθος, όσο κι αν γελούν μ' αυτά που γράφω, οι Προμυριώτες που το ξέρουν.

Μετά από μισή ώρα συνεχών παλινδρομήσεων, όπου η αισιοδοξία εναλλάσσεται με την απογοήτευση, βρίσκουμε επιτέλους κάποιον άνθρωπο στις τρεις το μεσημέρι, κάπου κοντά στο σημείο που είχαμε αφήσει το αυτοκίνητο. Με δυο-τρεις οδηγίες που μας δίνει, βρισκόμαστε χωρίς να το καταλάβουμε μπροστά του, κρατώντας ως ηθικό δίδαγμα, ότι πάντα σ' έναν άγνωστο τόπο πρέπει να βάζουμε σημάδια.

ΠΛΑΤΑΝΙΑΣ, ΕΞΟΧΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΕΣ

Σάββατο σήμερα. Ο φίλος μας ο Κυριάκος ξεχνάει παροδικά τις δικογραφίες και τις αγορεύσεις του, αποχωρίζεται κοστούμια και γραβάτες και ξαναγίνεται ταξιδευτής, έρχεται να μας συναντήσει πολύ πρωί στον Πλατανιά.

Μεγάλος οικισμός ο Πλατανιάς, με φυσιογνωμία διαφορετική από τον Κατηγιώργη, πιο κοσμοπολίτικη. Με λιμάνι και εκτεταμένη παραλία που προσφέρεται για θαυμάσιο περίπατο, με ιχθυόσκαλα και κότερα, ξενοδοχεία, Camping και ενοικιαζόμενα δωμάτια, ψαροταβέρνες, ουζερί και καφενεία κατά μήκος της ακτής. Τόπος όμορφος, περιποιημένος, εξαιρετικά δημοφιλής για το φρέσκο

ψάρι και τα θαλασσινά του, προσελκύει επισκέπτες χειμώνα - καλοκαίρι.

Ο πρωινός καφές στον Πλατανιά και μάλιστα σε τραπέζακι πάνω από τη θάλασσα δεν είναι πολυτέλεια, είναι αναγκαιότητα. Νωρίς καθώς είναι ακόμα, το αεράκι του Αιγαίου φτάνει ψυχρό στα πρόσωπά μας. Μα ο ήλιος ψηλώνει γρήγορα, σε λίγη ώρα θ' αποζητούμε τη δροσιά.

-*Εμπρός φίλοι μου, δίνει το σύνθημα ο Κυριάκος, ας δούμε τι υπάρχει στις ανατολικές ακτές του Πλατανιά.*

Τρία χιλιόμετρα έξω από τον Πλατανιά στρίβουμε δεξιά για το Καστρί, 500 όμως μέτρα παρακάτω ο Κυριάκος εγκαταλείπει την άσφαλτο, μπαίνει δεξιά στον πρώτο χωματόδρομο που συναντάμε.

Τη σκυτάλη της αφήγησης παίρνει για λίγο η πένα του φίλου μας, πιο αρμόδια και ποιητική απ' τη δική μου: "*Η Άνοιξη ολόγυρά μας ευωδιάζει, η Πηλιορείτικη γη έχει πλουμίσει με χιλιάδες λουλούδια τα φουστάνια της. Ένας παππούς ξάφνου βρίσκεται μπροστά μας, παραμερίζει για να περάσουμε. Σταματάμε και τον καλημερίζουμε, παίρνει να μας εξηγήει τα βότανα και τα αγριολούλουδα. Λίγο πιο πάνω φανερώνεται μπροστά μας οικισμός, πεντέξι σπίτια όλα κι όλα, άχρωμα, αδιάφορα. Τον προσπερνάμε και κινούμαστε αριστερά, κατά τα νότια, με τις ακτές της νότιας Εύβοιας αντίκρυ μας. Μπαίνουμε μέσα σε βλάστηση πυκνή, θάμνους και σπάλαθρα, γκορτσιές, βαλανιδιές κι αμυγδαλιές. Λίγο πιο κάτω καθαρίζει το τοπίο, τη σκυτάλη της βλάστησης παίρνει η χλόη, ανοίγει ο ορίζοντας. Κατηφορίζουμε. Δεξιά κι αριστερά μας μεγάλα ανοίγματα στον κόσμο, ορατότητα τεράστια, ο ήλιος τρουπάει τα μάτια μας κι η θάλασσα αργά-αργά μπαίνει στη ζωή μας. Προβάλλει απέναντι κατά τη Δύση ο ορεινός όγκος του Τισσαίου, γυμνός, απόφοιος γίγαντας, ορθωμένος πάνω από την ακύμαντη θάλασσα. Κι η λεπτή γραμμή των διαμελισμένων του ακτών πιο χαμηλά, σχηματίζει πανέμορφες κορδέλες.*

Έχω εδώ πάνω στα ψηλά, τη δυνατή εντύπωση πως είμαι συνιπτάμενος με τα πουλιά μα κι ένα είδος αερόβιου θηλαστικού συνάμα. Κι ενώ ο κύριος δρόμος, ο εύκολος, φεύγει δεξιά, εμείς τον αγνοούμε, στρίβουμε αριστερά κι αλλάζουμε πορεία εντελώς. Τώρα βαδίζουμε στα βόρεια, σε μονοπάτι άγνωστο στους



χάρτες, μια πορεία μοναχική, που φανερώνει τις κρυφές ακτογραμμές του Πλατανιά ως το Καστρί. Η θέαση από ψηλά είν' εκπληκτική, σ' όλο το φάσμα του δίαυλου της Σκιάθου, χαμηλά, κάτω απ' τα πόδια μας, βγάζουν το αμμονδερό τους στήθος παραλίες πανέμορφες, ξανθές, τυλιγμένες στον πράσινο μανδύα των ρεματιών τους.

Είν' ωραία να περπατάς σε μονοπάτι, να συναντάς σπίτια παλιά, πέτρινα, χαμένα στο



μυστήριο του πουθενά. Κι ύστερα το μονοπάτι συνεχίζει, καθαρό ή πνιγμένο, πάντως χάσμα ψυχής και σφαιλίων, τίμιο βήμα των βουκόλων, ευλογημένος καρπός χειρών τυραγνισμένων, που το ποδοπατούμε εμείς και κείνο μας ανταμείβει με ισιάδια και ανηφόρια και καμπύλες γεωμετρικές...

Κατεβαίνει από δω μια δυνατή χαράδρα, από κει αρογοκυλάει ένα ρυάκι, στραφταλίζει η χλόη απ' τα τριμίματα του ήλιου, οι κουμαριές με τα κόκκινα γλιστερά κορμάκια πνίγονται

στην αυτοκρατορία του πράσινου, η φρέσκια ρίγανη σηκώνει πολύστιχο κεφάλι, ολόγυρα η κατσαρωμένη λαδανιά, με τις κυματιστές λευκές και μωβ ταξιορχίες των μπουμπουκιών της, πιο κάτω τα τσιτσιράβλα με τη ροπή τους στους γκρεμούς και παντού ανεμώνες κι αγριοτριανταφυλλίες, βατόμουρα και λεμονιές, σφεντάμια ανθισμένα κι ανυπόταχτα, όλα μαζί τραβούν αυτό το υπέροχο ανηφόρι της ζωής, με χάρη, με ζωντάνια, με τρομα-χιτική ποικιλία και σύνθεση χρωμάτων κι ευωδιών. Μα που κρυβόντουσαν τέτοια και τόσα μυστήρια σ' αυτόν τον τόπο; Μπούκωσε κάποια στιγμή ο Θεόφιλος από οράματα και χρώματα, έμεινε ξέπνοος στο λίκνο της εξοχής.

“Αφήστε με μένα εδώ πάνω να ρεμβάσω και ν' αναμετρηθώ με τα στοιχεία μου”, μας είπε.

Κινήσαμε να βρούμε με την Άννα τα ανεπαίσθητα μονοπάτια, αυτά που φεύγανε και κατεβαίνανε στη ρεματιά και τους απρόσιτους γκρεμούς. Σκιστήκαμε από τους βράτους και τα ηλιόπουρνα και τις ρεικόριζες, μα εμείς δεν σταματούσαμε, όλο και κατεβαίναμε με βήμα αποθεωμένο προς τη θάλασσα. Μια θάλασσα που μας κρυβότανε και δεν φανέρονε στα μάτια μας τι σμίξιμο έκανε με τη στεριά.

Πρωινές ώρες στο γραφικό λιμανάκι του Πλατανιά. Το χταπόδι προετοιμάζεται με επιμέλεια, για ν' αποτελέσει λίγο αργότερα έναν από τους νοστιμότερους μεζέδες

Ανάμεσα στην υπόλοιπη πλούσια βλάστηση, ο Πλατανιάς έχει και αρκετά πλατάνια, απ' όπου και πήρε το όνομά του. (δεξιά)

Κι ήρθε μια στιγμή, που φτάσαμε σε μια αιχμηρή στροφή και τότε φάνηκε το ξανθό πρόσωπο της αμμονδιάς, που αυτήν πασχίζαμε να δούμε, τόσο γλυκιά και τόσο ταιριαστή μες την κατεβασιά του βράχου.

Κι απομείναμε εκεί να την ιδανικεύουμε, ανήμποροι να φτάσουμε κοντά της. Κι εκείνη μας λιοδορούσε, καλά προφυλαγμένη στην απρόσιτη θέση της...

Νωρίς το μεσημέρι τα οράματα τελειώνουν, οι μοναξιές κι οι ρεμβασιμιοί δίνουν τη θέση τους



στη ζωντανή παραλία του Πλατανιά. Την ώρα αυτή τα τσιπουράδικα και οι ταβέρνες ευωδιάζουν από χταπόδι και ψαράκια, μια-μια οι παρέες παίρνουν θέση κάτω απ' τη σκιά, δίπλα στη θάλασσα. Μοιάζει να ναι η ευτυχέστερη κατάληξη μετά το πρωινό μας οδοιπορικό στις απίστευτα θεαματικές, ανατολικές ακτές του Πλατανιά. Μα ο φίλος μας έχει άλλα πλάνα στο μυαλό του.

-Αν φάμε τώρα θα βαρύνουμε, δεν θα χουμε άλλη σκέψη απ' το να βρούμε μια σκιά να κοιμηθούμε. Το τσιπουράκι μας θα το πιούμε στον Πλατανιά, να είστε βέβαιοι, απλά προτείνω να το αναβάλουμε λιγάκι για να πεινάσουμε περισσότερο. Ως τότε λέω να ριξουμε μια ματιά στις δυτικές ακτές, για να χετε μια ολοκληρωμένη άποψη απ' την περιοχή. Αν όμως πεινάτε αφόρητα, δεν επιμένω.

Παλιός δικηγόρος ο Κυριάκος, το χειρίστηκε πολύ έξυπνα το θέμα, μας χτύπησε στο φιλότιμο. Κατευθυνόμαστε προς το αυτοκίνητο, μα ο φίλος μας μάς προλαβαίνει:

-Είναι καλύτερα να πάμε με τα πόδια.

-Ευτυχώς, σκέφτομαι, τουλάχιστον δεν θ' αργήσουμε να γυρίσουμε.

Μας βλέπει ο Σπύρος ο ταβερνιάρης να ξεκινάμε με τα πόδια μεσ' τον ήλιο και κουνάει με

θλίψη το κεφάλι του.

Διασχίζουμε την τιμεντένια παραλία που μας ανταποδίδει καυτές αντανakλάσεις και φτάνουμε γρήγορα στην διπλανή ακτή. Είν' ένας κολπίσκος με άνοιγμα 250 περίπου μέτρων, με θαυμάσια αμμουδιά, πλαζ ιδανική για κολύμπι. Το επισημαίνω στον Κυριάκο, αυτός όμως κουνάει χαμογελώντας το κεφάλι του και συνεχίζει.

Μετά την πλαζ του Πλατανιά αρχίζει ένα καλογραμμένο μονοπάτι μεσ' τους ελαιώνες, ο φίλος μας όμως το αγνοεί και κατευθύνεται προς την βραχώδη απόληξη της ακτής.

-Το μονοπάτι θα το πάρουμε στην επιστροφή, προς το παρόν ας γνωρίσουμε τη βραχώδη ακτογραμμή.

Αρχικά δεν αντιμετωπίζουμε κανένα πρόβλημα, πηδάμε ανάμεσα στα βράχια με ευκολία. Σε λίγο όμως τα πράγματα αλλάζουν, οι βράχοι γίνονται απότομοι, αρχίζουμε να χρησιμοποιούμε και τα χέρια μας. Σε κάποια σημεία των βράχων, συνήθως απόκρημανα και πολύ κοντά στη θάλασσα, εντοπίζουμε μικρές τούφες από σαρκώδη βαθυπράσινα φυλλαράκια. Είναι τα περίφημα "κρίταμα", που μαζί με τα τσιτσιράβλα εκτιμώνται ιδιαίτερα ως σαλάτες συνοδευτικές του τσίπουρου, στο



Βόλο και στο Πήλιο.

Η πορεία μας στη βραχώδη ακτογραμμή διαρκεί κάτι λιγότερο από 20 λεπτά. Αμέσως μετά η φύση μας ανταμείβει για τη μικρή ταλαιπωρία μας. Ένας απίστευτα αρμονικός κόλπος διαγράφεται μπροστά μας, με μια καμπύλη πλάτους μισού χιλιομέτρου. Είναι το "Μικρό", κόλπος φημισμένος σ' όλη την περιοχή για την άψογη ποιότητα της αμμουδιάς και των νερών του, ένας πραγματικός κολυμβητικός παράδεισος. Είμαι πια βέβαιος, πως ελάχιστα λεπτά μας χωρίζουν από την επαφή μας με τα κρυστάλλινα νερά. Για άλλη μια φορά όμως ο Κυριάκος φαίνεται να εξαερθεί την άμεση ευχαρίστηση από τους σχεδιασμούς του.

-Θα σταματήσουμε αργότερα στο Μικρό, τότε που πραγματικά θα χουμε σφοδρή επιθυμία να βοητήξουμε.

Διασχίζουμε τη χρυσή αμμουδιά, που το

μεσ' το μεσημέρι;

-Σκόπευα να ολοκληρώσουμε τη δυτική ακτή του Πλατανιά ως τη Χοντρή Άμμο, για να χετε λεπτομερή και πλήρη εικόνα της περιοχής.

-Και γιατί δεν κάναμε αυτή τη διαδρομή με αυτοκίνητο;

-Γιατί πριν λίγα μόλις χρόνια δεν υπήρχε δρόμος, ήταν μονοπάτι. Συγχωρέστε με γι' αυτή την άσκοπη, όπως αποδεικνύεται, ταλαιπωρία. Αν το θέλετε, επιστρέφουμε αμέσως.

-Και πόσο απέχει ακόμα η Χοντρή Άμμος;

-Δεν είναι μακριά.

Η απάντηση μου φέρνει στη μνήμη ένα χωρατό, που συνήθιζε να διηγείται σε τέτοιες περιπτώσεις ο αείμνηστος πατέρας μου.

Ρωτάει ο ξένος πεζοπόρος το βουκό: "Ε, πατριώτη, είναι μακριά ακόμη η κορυφή;" "Μπα, κοντά είναι". "Πόσο κοντά δηλαδή;" "Να, μια καπνοσακκούλα!"

Η "καπνοσακκούλα" του Κυριάκου μεταφρά-



Τα ανθισμένα ρείκια στους πρώτους μήνες της Άνοιξης είναι ένας από τους χαρακτηριστικότερους θάμνους που αφθονούν στην περιοχή του ανατολικού Πηλίου.

Κολπίσκος στο νοτιοανατολικό Πήλιο, ένα μαγευτικό καταφύγιο, γι' αυτούς που έχουν την υπομονή και τη διάθεση να το ανακαλύψουν. (αριστερά)

πλάτος της σε ορισμένα σημεία ξεπερνάει και τα 50 μέτρα. Τα σκουπίδια απουσιάζουν εντελώς, κάτι σχεδόν αφύσικο για Ελληνική παραλία. Εύχομαι την ίδια έξοχη εικόνα να παρουσιάζει το Μικρό και το καλοκαίρι.

Ο δρόμος ανηφορίζει αισθητά, μας αποκαλύπτει από ψηλά μια εικόνα του κόλπου πανοραμική. Ύστερα στρέφει στο εσωτερικό, μας επιφυλάσσει έναν χωματόδρομο άχαρο, ανηφορικό, με κλίσεις, που σε ορισμένα σημεία ξεπερνάνε το 10%. Χάνεται η μαγεία της θάλασσας και η χαρά του περιπάτου. Απομεσήμερο, άπνοια, ζέστη, ιδρώτας ακατάσχετος, λίγο πιο πάνω αρχίζει η άσφαλτος, η πίσσα είν' ακόμη πιο εχθρική από το χώμα.

-Ποια είν' η λογική αυτής της πορείας Κυριάκο

ζεται στο έδαφος σε επιπλέον πορεία 40 λεπτών, ανάμεσα από αιωνόβιες ελιές, κουμαριές, πεύκα, κυπαρίσσια, θάμνους και λουλούδια, άγριες βραχώδεις ακτές αλλά και μικρές βοτσαλωτές παραλίες, προσβάσιμες με χωματόδρομους ή μονοπάτια. Αν έλειπε η ζέστη, θα ταν μια διαδρομή υπέροχη, ούτως ή άλλως όμως θα μείνει αξέχαστη.

Δυο ώρες ακριβώς από τη στιγμή της αναχώρησης από τον Πλατανιά, ανοίγεται μπροστά μας η πελώρια καμπύλη της Χοντρής Άμμου, με τα χοντρά λευκά της βότσαλα και το επιβλητικό φαράγγι. Απόκρημνες βραχώδεις ορθοπλαγιές προστατεύουν τον κόλπο απ' το βοριά, αναγνωρίζουμε το σημείο, που λίγες μέρες πριν μας φιλοξένησε στην αγκαλιά του,



Το "κρίταμο" είναι ένας υποτυπώδης θάμνος με λεπτά σαρκώδη φυλλαράκια. Φυτρώνει και αναπτύσσεται σε σχισμές βράχων, σε απόκρημνες ακτές δίπλα στη θάλασσα. Στο Πήλιο θεωρείται μια από τις πιο χαρακτηριστικές σαλάτες που συνοδεύουν το τσίπουρο.

Ο κόλπος του "Μικρού", δίπλα στον Πλατανιά, είναι μια από τις εκπληκτικότερες παραλίες της περιοχής, με άριστη ποιότητα αμμουδιάς και νερών. Φτάνει κανείς είτε με αυτοκίνητο από τον Λαύκο είτε με ολιγόλεπτο βάδισμα από τον Πλατανιά. (αριστερά)

πάνω απ' το Αιγαίο. Στον ίσκιο μιας ελιάς αφήνουμε το αεράκι να στεγνώσει τον ιδρώτα μας, τα μάτια μας αγναντεύουν, τότε τα βαθυγάλαζα νερά, τότε τα βράχια και τότε τον ορεινό όγκο του Τισσαίου, που με ορθάνοιχτες τις πληγές του από τα λατομεία, δέχεται στα τριόβαθα της γης του τις φοβερές μεσημεριάτικες ακτίνες. Στις τρισήμισι ακριβώς εγκαταλείπουμε τη μακαριότητα, παίρνουμε τη μεγάλη απόφαση της επιστροφής. Ο ήλιος είναι πολύ ψηλά ακόμα, δεν πέφτει όμως πια στα πρόσωπά μας. Ξανανωμένοι από την παύση και με την προσδοκία της επιστροφής, συντομεύουμε το χρόνο μας, καλύπτουμε την απόσταση ως το Μικρό, μόλις σε μια ώρα. Απλώνεται η υπέροχη παραλία, γαλανή και ακύμαντη μπροστά μας, προκλητική όσο ποτέ.

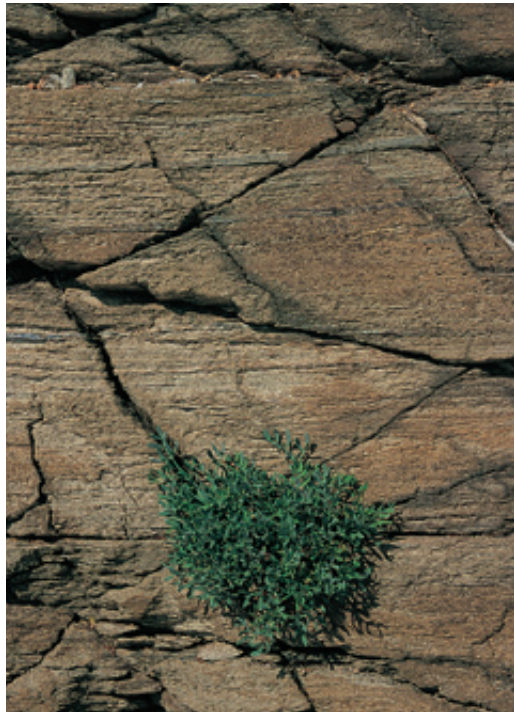
Πεθύμησες ποτέ στη ζωή σου περισσότερο τη θάλασσα; με ρωτάει ο Κυριάκος.

Αντί για άλλη απάντηση βουτάω αλαλάζοντας. Κοντά μισή ώρα διαρκεί το σμιξιμό μας με τα κρυστάλλινα νερά του Απρίλη. Ύστερα κόβουμε τρία πορτοκάλια από τον διπλανό πορτοκαλεώνα, πίνουμε δροσερό νερό απ' την πηγή του πλάτανου και ξεκινάμε για τον Πλατανιά, όχι από τους βράχους, μα απ' το μονοπάτι του ελαιώνα. Πεινασμένοι και ανάλαφροι, μα φοβερά αναποδοκινημένοι απ' τον ήλιο μιας ολόκληρης ημέρας, φτάνουμε στο ταβερνάκι. Μας βλέπει ο Σπύρος, ακούει που πήγαμε και σταυροκοπιέται.

-Να σας φέρω μια ρακή να ξαποστάσετε;

-Να μας φέρεις πολλές ρακές Σπύρο. Ακόμα απ' το μεσημέρι τις ονειρεύομαι.

Δίπλα μου ο Κυριάκος χαμογελάει ευχαριστημένος. Τσουγκρίζουμε τα ποτήρια μας συντροφικά, η Άννα χαλαρώνει απέναντι στο



ηλιοβασιλέμα και στην πνοή της θάλασσας. Κάτι πάω να πω, μα μετανιώνω. Με προλαβαίνει ο Κυριάκος, που μάντεψε τη σκέψη μου. *-Κι ας μην ξεχνάμε, πως αν σου λείπει κάτι, το απολαμβάνεις περισσότερο.* Κουνάω καταφατικά το κεφάλι μου.

ΠΑΣΧΑΛΙΑ ΣΤΟΝ ΚΑΤΗΓΙΩΡΓΗ



ταμούλη, βάζετε αρνί το Πάσχα; Ή μήπως σαν ψαροχώρι πονναι ο Κατηγιώργης, σουβλίζετε κανένα ψάρι; τον ρωτάω στο τηλέφωνο.

-Αστειεύεσαι Θεόφιλε; Εδώ κρατάμε την παράδοση με το παραπάνω. Κι αρνιά βάζουμε και κοκορέτσια και μαγειρίτσα σπέσιαλ έχουμε απ' τα χέρια της κυρα-Μαρίας.

-Ε τότε, κράτησέ μου το δωμάτιο και βάλε και δυο πιάτα παραπάνω.

Φέρνω στο νου μου κάποια χρόνια πριν, μια Πασχαλιά στις Πρέσπες, στους Ψαράδες. Τότε που με την Άννα ψάχναμε σ' όλο το χωριό να βρούμε καμιά σουβλά κι αντί γι' αυτήν, μας έρχονταν στη μύτη μυρωδιές από γριβάδι φούρνου. Τώρα δεν ξέρω τι κάνουν στους Ψαράδες, πάνε αρκετά χρόνια που έχουμε να βρεθούμε στις Πρέσπες τη Λαμπρή. Η Μ. Παρασκευή ξημερώνει φέτος απόρσιμα φωτεινή, πάει κόντρα στην παράδοση,



Ο Σταμούλης επί το έργον. Στο μικρό ψαροχώρι του Κατηγιώργη η Πασχαλιάτικη παράδοση τηρείται με όλους τους κανόνες.

που την θέλει σκοτεινή και θλιμμένη. Η Θεσσαλονίκη δεν μας κρατάει πια, το Πήλιο είναι τόπος μαγικός και μας περιμένει.

Παίρνουμε πάλι με την Άννα τις γνώριμες τις στράτες, τα μέρη που αγαπήσαμε και κάποια άλλα, που μας είχαν διαφύγει. Ένα απ' αυτά είναι κι η **Μονή του Αγίου Σπυριδώνα**, χτισμένη στα 1834, πάνω ψηλά στις εξοχές του Πλατανιά. Καθώς κατηφορίζουμε απ' το Προμύρι, ένα χιλιόμετρο μετά τη διασπαύρωση για Πλατανιά, υπάρχει στα δεξιά μας χωματόδρομος με πινακίδα, που δείχνει στη Μονή. Τρία χιλιόμετρα είν' η απόσταση, στα μισά του δρόμου φαίνεται το Μοναστήρι, πέτρινο κι επιβλητικό, κυριαρχεί με τον φρουριακό του όγκο μέσα στο καταπράσινο τοπίο. Στο δρόμο συναντάμε ένα βοσκό.

-Μήπως πάτε παιδιά στο Μοναστήρι; Άδικα πάτε, είναι κλειστό, οι καλόγριες έφυγαν πριν λίγες μέρες.

Πέντε λεπτά αργότερα ο βοσκός δικαιώνεται. Οι βαριές πόρτες είναι κατάκλειστες, έφυγε η ζωή απ' το μοναστήρι, άγνωστο γιατί, δεν το ψάξαμε.

Δuo χιλιόμετρα πριν από τον Πλατανιά, περνάμε από τον μικρό οικισμό **Μούσγες**. 30 μόλις μέτρα μετά την πινακίδα αρχίζει ένα ευδιάκριτο μονοπάτι, που σε ορισμένα σημεία έχει διατηρήσει το παλιό λιθόστρωτο. Το μονοπάτι περνάει ανάμεσα από περιβόλια και μικρά κτήματα με πορτοκαλιές και άλλα οπωροφόρα δέντρα και μετά από 200 περίπου μέτρα καταλήγει στο πολύ όμορφο εκκλησάκι της **Γέννησης της Θεοτόκου**.

Χτίσμα του 1800 το ξωκκλήσι είναι κι αυτό ασβεστωμένο, υποκύπτοντας στην γενική

τάση που έχει επικρατήσει στην περιοχή. Στο πάνω μέρος της εισόδου φέρει μια τοιχογραφία, που διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση. Ο χώρος μπροστά από το εκκλησάκι είναι πλακόστρωτος και εξαιρετικά περιποιημένος, δίνει την αίσθηση μιας συνεχούς ανθρώπινης παρουσίας και φροντίδας. Δεν είναι τυχαίο.

Λίγη ώρα αργότερα γνωρίζουμε στον Πλατανιά τον **Μανόλη το Δελή**, που είναι Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Πλατανιά και εξάδελφος του Σταμούλη του Δελή, που κατά σύμπτωση είναι Αντιπρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Κατηγιώργη. Νέος και δραστήριος άνθρωπος ο Μανόλης μας αναφέρει, πως ανάμεσα στις πρωτοβουλίες του Συλλόγου είναι και η αναβίωση τα τελευταία χρόνια του παραδοσιακού πανηγυριού στο εκκλησάκι. Το πανηγύρι γιορτάζεται κάθε χρόνο στις **7 Σεπτεμβρίου**, με στρωσίδια και χαλιά στο προαύλιο και γλέντι που συνοδεύεται από σουβλές και παραδοσιακά εδέσματα και πίτες. Την ίδια επιτυχία έχει κάθε χρόνο και η "**Πλατανιώτικη βραδιά**", που γιορτάζεται στα τέλη Αυγούστου στην παραλία του Πλατανιά, με μουσική, άφθονο κρασί, ψαρόσουπα, ψάρια και μεγάλη συμμετοχή κόσμου. Η ώρα της Ανάστασης όμως πλησιάζει. Εκατοντάδες είν' οι επισκέπτες που έχουν έρθει απόψε στο Προμύρι. Κόσμος πολύς κατηφορίζει από στενά και καλντερίμια, συρρέει από κάθε γειτονιά. Χαιρετισμοί, χαρούμενες κουβέντες, σχεδόν όλοι είναι γνωστοί, κάποιοι αγκαλιάζονται, είχαν ένα χρόνο να βρεθούν. Όλων το βήμα είναι προσανατολισμένο στη μεγάλη εκκλησία, εκεί οδηγούν όλοι οι δρό-



Το γραφικότερο εκκλησάκι της Γέννησης της Θεοτόκου στις Μούσγες, δίπλα σε μια μεγάλη φιλύρα. Η τοιχογραφία πάνω από την είσοδο αναπαριστά τον Άγιο Σπυρίδωνα, τον Νικηφόρο Ιερομόναχο και την Γένεση της Θεοτόκου.

Λεπτομέρεια εσωτερικής τοιχογραφίας στο εκκλησάκι της Γέννησης της Θεοτόκου. "Ο Προφήτης ΙΩΝΑΣ Ξερνάται υπό του κήτους".

μοι. Στολισμένη με τις σημαϊούλες της και κατάφωτη, αντηχεί από τις ψαλμοδιές και τα λόγια του Ευαγγελίου. Κι όταν επιτέλους τα μεσάνυχτα, ακούγεται αδύναμα απ' τα χείλη του παπά το "**Χριστός Ανέστη**", αντιλαλούν οι λαγκαδιές κι οι γύρω λόφοι από τις κροτίδες και τους δυναμίτες, το Μήνυμα της Ανάστασης μεταδίδεται παντού, όπως κάθε χρόνο, σ' όλη την Ελλάδα.

Αρχίζουν οι πιστοί ν' αποχωρούν, γειμίζουν τα στενά του Προμυριού με λαμπάδες και κεράκια, όλοι προσπαθούν να προστατέψουν το Άγιο Φως, να το φτάσουν ως το σπίτι τους,

να μην το σβήσει το αεράκι. Κι έτσι όπως όλοι περπατάνε, δίπλα-δίπλα συντροφεμένοι, είναι σαν μια συμπαγής φλόγα, που ανάβει κάθε χρόνο αυτή τη νύχτα και, έστω για λίγο, ημερεύει τις καρδιές.

Φτάνουν κι οι τελευταίοι πιστοί στον Κατηγιώργη, έχουν περάσει από ώρα τα μεσάνυχτα. Είναι κι οι δυο ταβέρονες φωτισμένες, γεμάτες από κόσμο, η μεγάλη νύχτα της Ανάστασης στο χωριουδάκι, μόλις τώρα αρχίζει.

Στο ταβερνάκι του Σταμούλη ο μικρός χώρος αγωνίζεται να μας χωρέσει. Απόψε επικρατεί μια ασυνήθιστη επισημότητα, κάθε παρέα



τοποθετείται στην προκαθορισμένη της θέση. Έχω την αίσθηση πως είμαι σε Γαλλικό εστιατόριο πολυτελείας, ο Σταμούλης έχει θέσει σε εφαρμογή τη θεωρητική εμπειρία απ' τις σπουδές του. Έρχονται τα βαθιά πιάτα με την αγνιστή μαγειρίτσα απ' τα χέρια της κυρα-Μαρίας. Μου φέρνει στο νου τη νοστιμιά της αξέχαστης μαγειρίτσας της μακαρίτισσας της μάνας μου.

Ακούγονται φελλοί από μπουνάλια που ανοίγουν, ρέει το κρασί σε ποτήρια κολονάτα, το επιβάλλει το πρωτόκολλο της βραδιάς. Το τσιπουράκι και το χύμα κρασί είναι για άλλες ώρες, απόψε μοιάζουν ταπεινά.

Η Λαμπρή ξημερώνει ηλιόλουστη, όπως της αξίζει. Λαμπυρίζουν τα νερά του Κατηγιώργη γαλαξοπράσινα, πάνω τους λικνίζονται οι βαρκούλες, όλες δεμένες σήμερα, μια τέτοια μέρα κανείς δεν βγαίνει να ψαρέψει. Ευωδιάζει η φύση από τις μυρωδιές της άνοιξης, μα πιο πολύ μοσχοβολάει απ' τις σουβλές, που από πολύ νωρίς έχουν αρχίσει να γυρίζουν. Ξυπνάνε ένας-ένας οι ξενύχτηδες, σπεύδουν να πιάσουν την πιο καλή θέση στη σκιά, να βλέπουν βέβαια τη θάλασσα, μα να μην χά-

νουν κιόλας τις φάσεις του ψησίματος.

Καθώς μεσημεριάζει, είν' όλοι έτοιμοι για τα πρώτα τσιπουράκια, αυτά που θ' ανοίξουν την όρεξη για το τραπέζι της Λαμπρής. Ένα τραπέζι χαρούμενο, γεμάτο, χωρίς αναστολές, καταπώς το θέλει η Πασχαλιάτικη παράδοση σε κάθε μέρος της Ελλάδας.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ, ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

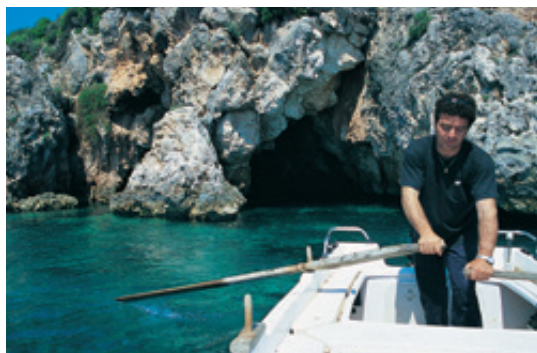
Ε

Ένα πρωί ρωτάω το Σταμούλη:
-Τόσες φορές στον Κατηγιώργη, δεν δικαιούμαι μια φορά να ρθω για ψάρεμα μαζί σου;

-Είσαι και ποτέ εδώ; Κάθε μέρα παίρνεις την Άννα και εξαφανίζεσαι. Μα μήπως ξέρεις κιόλας να ψαρεύεις;

Καθώς γλυκαίνει ο ήλιος το απόγευμα, μπαίνουμε στη θάλασσα και ξανοιγόμαστε. Ένας ήσυχος γαριμπής ρυτιδώνει ανεπαίσθητα το δίαυλο της Σκιαθου. Πολλές βάρκες τριγυρνάνε στ' ανοιχτά, για κάποιες ώρες ως το βράδυ είναι η ώρα του τσαπαριού. Βγάζει ο Σταμούλης τα εργαλεία, τους ρίχνω μια ματιά,

Κοντά στο ακρωτήριο Αράπης η θάλασσα εισχωρεί στη βραχώδη στεριά και δημιουργεί μικρές και μεγάλες σπηλιές απερίγραπτης ομορφιάς. Φως, νερό, χρώματα, σ' ένα ατελείωτο παιχνίδισμα, η φύση είναι αξεπέραστος καλλιτέχνης.



είναι πολυκαιρισμένα, σ' αγκίστρια έχουν απομείνει κάποια ίχνη από φτεράκι, οι βόλτες είναι σγουρές, γεμάτες κόμπους.

-Μ' αυτά τα εργαλεία θα ψαρέψουμε ;

-Γιατί, δεν σ' αρέσουν; Εμείς μ' αυτά πιάνουμε τα ψάρια.

Σκέφτομαι, πως μόνο ψάρια με ισχυρές τάσεις αυτοκτονίας θα χτυπούσαν σ' αυτά τα τσαπαριά.

Να όμως που στο Πήλιο τα ψάρια είναι καταδεκτικά, δεν σνομπάρουν εντελώς τα τσαπαριά μας. Δεν είναι όμως και άφθονα, δεν μας δίνουν τη συγκίνηση του γεμάτου

τσαπαριού, όσο κι αν τα ψάχνουμε. Ακόμα κι έτσι πάντως, ξαναμυρίζω μετά από χρόνια στην παλάμη μου, την τόσο γνώριμη κι ωραία μυρωδιά του ολόφρεσκου ψαριού. Κι όταν δυο ώρες αργότερα, το πέσιμο της νύχτας μας βρίσκει στην ακτή, το πανέρι μας δεν είναι αδειανό. Κολιοί, σαυρίδια, φρίσες, δράκαινες και θραυαλάκια είν' ένας ολόφρεσκος μεζές για το νυχτερινό μας τσιπουράκι. Και θα ναι περισσότερα ακόμα την επόμενη φορά, που θα βγούμε να ψαρέψουμε με το Σταμούλη. Τότε που θα χουμε μαζί μας τα καινούργια τσαπαριά, τα γιαπωνέζικα!

Ο περίπλους των νοτιοανατολικών ακτών από την Χοντρή Άμμο ως το ακρωτήριο της Σηπιάδος και λίγο πιο πάνω ακόμα, ως την παραλία του Μουρτιά, είναι μια εμπειρία από τις ωραιότερες. Μπορεί απ' το επίπεδο της θάλασσας να μην έχει κανείς την πανοραμικότητα κάποιων ακτών από ψηλά, έχει όμως μια αμεσότητα, που σε ορισμένες περιπτώσεις είναι ασύγκριτη. Μια τέτοια παράκτια βόλτα έχουμε συμφωνήσει αποβραδής με το Χρόνη, τον πατέρα του Σταμούλη. Το άλλο πρωί όμως διαπιστώνουμε, πως είν' ένα από τα σπάνια συννεφιασμένα πρωινά στον Κατηγιώργη.

Επιπλέον, καθώς βγαίνουμε απ' τον ανατολικό κάβο του κόλπου, μας χτυπάει κατάφρασα ένας γρέγος, που, αν και δεν ξεπερνάει τα 3 μποφόρ, εν τούτοις δημιουργεί αστάθεια και εξαφανίζει κάθε έννοια διαύγειας στη θάλασσα.

-Μη στεναχωριέστε, την άλλη φορά θάστε τυχερότεροι. Μια και μπήκαμε όμως θα κάνουμε μια βόλτα, λέει ο Χρόνης και ξεκινάει.

Φτάνουμε βόρεια ως την ακτή της Λύρης και νότια ως το Κασορί, στο ακρωτήριο Αράπης. Ιδιαίτερα στα νότια παραλία υπάρχουν κάποια σημεία εντυπωσιακά, κάποια περάσματα ανάμεσα σε βράχια που κόβουν την ανάσα. Η πολύχρονη όμως εμπειρία του καπετάνιου μας απομακρύνει και την παραμικρή υποψία πρόσκρουσης.

Δέκα μέρες αργότερα ξαναδοκιμάζουμε την τύχη μας, τη φορά αυτή με καπετάνιο μας τον **Σάκη**, το θείο του Σταμούλη. Είναι μια μέρα, ακριβώς όπως τη θέλουμε. Λαμπρή ατμόσφαιρα και θάλασσα ακύμαντη. Βάζουμε πλώρη νοτιοδυτικά, για τον Αράπη. Περνάει ο Σάκης απ' όλα τα γνωστά μας επικίνδυνα περάσματα, ανάμεσα σε ύπουλους υφάλους και σύρριζα σε βράχια κοφτερά. Η απόλυτη σχεδόν μπουνάτσα είναι σύμμαχος πολύτιμος, μας επιτρέπει να προσεγγίζουμε σε μέρη της ακτής κρυφά και αθέατα.

Κάποια στιγμή εξαφανίζεται ο ήλιος, όχι από τον ουρανό, μα απ' τα μάτια μας. Είν' η στιγμή που ο Σάκης, με σβησμένη μηχανή, λάμνει αργά και μας οδηγεί στα άδυτα μιας βραχοσπηλιάς. Αυτόματα η θερμοκρασία πέφτει κατακόρυφα, βρισκόμαστε ξαφνικά σ' έναν κόσμο μυστικό, απομονωμένο έντονα από το εξωτερικό περιβάλλον. Θόρυβος από βίαια φτερουγίσματα διασπά την ηρεμία. Είναι οι μόνιμοι κάτοικοι της σπηλιάς, τα αγριοπερίστερα, που φεύγουν πανικόβλητα. Μέσα από τις πέτρινες αψίδες της σπηλιάς παρατηρούμε τον ανοιχτόχρωμο ουρανό, το έντονο φως, τον ορίζοντα. Όλα μοιάζουν τόσο απόμακρα. Ρίχνει ο ήλιος τις ακτίνες στα τοιχώματα των βράχων, δίνει στα νερά ένα χρώμα σμαραγδένιο.

Ακόμα κι εδώ αν σταματούσε το ταξίδι, η πληρότητά μας θα ήταν καθολική. Συνεχίζεται όμως για πολλή ώρα ακόμα, φτάνει ως τη Χοντρή Άμμο. Περνάν από τα μάτια μας οι περισσότερες ακτές που γνωρίσαμε απ' τη στεριά, σ' όλη αυτή τη μεγάλη περιπλάνηση στο Πήλιο. Κι όταν το μεσημέρι, μετά από ώρες επιστρέφουμε, έχουμε την αίσθηση

αυτής της σπάνιας ολοκλήρωσης, που είν' αδύνατο να εκφρασθεί με λόγια.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ



Μουριάς ήταν μια από τις πρώτες ακτές που επισκεφτήκαμε, άσχετα αν ως τώρα δεν την περιγράψαμε.

Μα μήπως είναι κι εύκολο να την περιγράψεις; Ή μήπως είναι κάτι που συναντάς κάθε μέρα στα ταξίδια σου; Φάνηκε από την πρώτη στιγμή, πως η ακτή αυτή θάταν το τελευταίο σύννορο μας, η τελευταία εικόνα αυτής της περιπλάνησης. Πελώριοι κι ολόρθοι μεσ' τη θάλασσα οι βράχοι, έμοιαζαν αρχαίοι ακρίτες των συνόρων, που απολιθώθηκαν. Ρώτησα να μάθω κάποιο θρύλο για τους βράχους, να ακούσω ένα παραμύθι, μα δεν βρήκα. Ίσως κάποτε, σε μια απ' τις σπηλιές της παραλίας του Πηλίου, συναντήσω κάποιον νεοαϊδοπαρμένο.

Αυτός θα ξέρει να μου πει...

Χλμ. Απόσταση από Βόλο: Πλατανιάς 60,
Κατηγιώργης 68

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ-ΞΕΝΩΝΕΣ- ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ-ΚΑΜΠΙΝΓΚ (0423)

ΠΛΑΤΑΝΙΑΣ:
ΔΡΟΣΣΕΡΟ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙ: 71.266, 71210-11
ΒΙΛΛΑ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ: 71.268
ΠΛΑΤΑΝΙΑΣ: 71.266
ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ: 71.292
Σ. ΛΑΣΚΟΣ: 71.286
Ν. ΔΡΙΒΑΣ: 71.277
Γ. ΚΑΦΕΤΖΟΠΟΥΛΟΣ: 71.281, 71.249
Ι. ΣΥΚΑΣ: 71.279
ΚΥΜΑ: 71.269
Κ. ΒΑΜΒΑΚΑΣ: 71.273
Ε. ΧΟΛΕΒΑΣ: 71.279 (0421/40478 ΒΟΛΟΣ)
Θ. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ: 71.267
Ν. ΜΑΜΜΑΣ: 71.256
Θ. ΜΕΛΑΧΡΟΠΟΥΛΟΣ: 71.190
Ν. ΚΡΑΣΟΥΛΗΣ: 71.227
Δ. ΜΑΜΜΑΣ: 71.354
Π. ΔΕΛΗΣ: 71.152
Π. ΧΑΤΖΗΣ: 71.156 (0421/35664 ΒΟΛΟΣ)
ΕΥΑΓΓ. ΡΑΨΑΝΙΩΤΗΣ: 71.765 (0421/30268 ΒΟΛΟΣ)
Δ. ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: 71.276
Ι. ΒΑΛΟΥΚΟΣ: 71.223
ΕΜΜ. ΦΟΥΦΛΗΣ: 71.502
Γ. ΒΙΣΒΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: 71.341
Ε. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ: 71.275
Σ. ΧΑΤΖΗ: 71.379



Ν. ΦΑΠΑΣ: 71.012
Ι. ΜΠΑΣΔΑΝΗΣ: 71.373
ΕΥΑΓΓ.- ΧΑΡΑ ΜΑΜΜΑ: 71.278
Σ. ΤΣΙΟΥΠΗ: 71.261
Ε. ΤΣΙΟΥΠΗΣ: 71.289
Δ. ΛΑΝΤΖΟΣ: 71.035
Α. ΔΑΣΚΟΥ: 71.253
Ν. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ: 71.251
ΚΑΜΠΙΝΓΚ-"ΛΟΥΙΖΑ" Ε. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑ-
ΤΙΟΥ: 71.260 (0421/42456 ΒΟΛΟΣ)

ΘΕΟΤΟΚΟΣ:
Μ. ΜΠΛΙΑΓΚΟΣ: 71.020, 71.331

ΚΑΣΤΡΙ:
Α. ΓΑΒΑΛΑΣ: 71.201 (0421/45526 ΒΟΛΟΣ)
Ζ. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ: 71.203
Ε. ΚΤΕΝΑ: 71.345
ΚΑΜΠΙΝΓΚ "ΚΑΣΤΡΙ" ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ
ΓΑΪΤΑΝΟΣ: 71.209

ΚΑΤΗΓΩΡΓΗΣ:
ΦΛΟΙΣΒΟΣ: 71.071
ΑΥΡΑ: 71.075
ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ ΔΕΛΗΣ: 71.080
ΚΡΑΣΟΥΛΗΣ: 71.200, 71.441
Σ. ΜΑΜΜΑΣ: 71.089
Ν. ΜΑΜΜΑΣ: 71.174, 71.359
Σ. ΒΑΛΤΑΣ: 71.081
Α. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: 71.047
Δ. ΦΑΠΑΣ: 71.086
Φ. ΣΕΡΣΙΝΑΣ: 71.085

Ν. ΒΑΛΤΑΣ: 71.051
Α. ΣΟΦΟΥΛΑΚΗΣ: 71.330
ΑΙΚ. ΒΕΛΛΟΥ: 71.086
ΚΩΝ/ΝΑ ΒΕΛΛΟΥ: 71.747
ΕΡΙΚΟΣ ΛΕΦΟΡΝΤ: 71.076

ΒΡΩΜΟΝΕΡΙ:
Β. ΧΟΛΕΒΑΣ: 71.279

ΛΥΡΗ:
Μ. ΔΡΙΒΑΣ: 71.037, 71.065
Κ. ΜΑΝΤΖΙΩΡΟΣ: 71.061
Ν. ΣΤΕΡΓΙΟΥ: 71.405

ΜΟΥΡΤΙΑΣ:
ΒΙΛΛΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ: 71.147 (01/9354879
ΑΘΗΝΑ)
ΜΑΡΙΑ ΤΣΑΡΠΑΛΑ: 71.120, 71.086

ΡΑΝΤΗ:
Δ. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ: 71.145

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Γ. ΘΩΜΑΣ, "Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ
ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ", Βόλος
1996
-"ΑΡΧΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ", ΤΟΜΟΣ
12ος, Βόλος 1999







Ένα τμήμα της εκπληκτικής παραλίας του Μουρτιά.
Απέναντι σε πολύ μικρή απόσταση διακρίνεται το
βορειότερο σημείο της Σκιάθου.